

Databehoeften in kaart

Onderzoek naar de gemeentelijke data uitvragen aan gecontracteerde jeugdzorgaanbieders

Introductie

De afgelopen jaren is er binnen de jeugdzorg een groeiende behoefte aan eenduidige en transparante verantwoordingsinformatie. Gemeenten ervaren een tekort aan sturingsdata, waardoor zij naast de landelijke jaarverantwoording via DigiMV, het berichtenverkeer en Beleidsinformatie Jeugd aanvullende gegevens opvragen bij jeugdhulpaanbieders. Dit leidt tot administratieve lasten en een versnipperd verantwoordingslandschap, vooral in gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant. De Tweede Kamer heeft middels een motie opgeroepen tot een uniforme toetsingskaders voor jeugdhulpaanbieders.

A-INSIGHTS heeft namens het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) geïnventariseerd welke extra informatie gemeenten opvragen, waarom deze informatie nodig wordt geacht en in hoeverre deze uitvragen per gemeente verschillen. Op basis van deze inzichten is beoordeeld of standaardisatie wenselijk en haalbaar is en hoe deze kan worden vormgegeven.

De onderzoeksvragen die in dit rapport door middel van de analyse worden beantwoord zijn als volgt:

- Welke informatie vragen gemeenten uit bij aanbieders? In hoeverre overlapt dit met wat al vanuit de jaarverantwoording bij aanbieders wordt uitgevraagd?
- In hoeverre verschilt de extra uitgevraagde informatie bij aanbieders tussen (type) gemeenten?
- Vragen gemeenten deze extra informatie uit bij alle aanbieders of maken gemeenten nog onderscheid in bijvoorbeeld type (en grootte) aanbieder?
- Vanuit welke informatiebehoefte vragen gemeenten deze extra informatie uit?
- In hoeverre zou deze extra uitgevraagde informatie zich lenen voor standaardisatie?

Het onderzoek bestond uit drie geïntegreerde stappen:

1. **Dataverzameling en analyse:** Een landelijke survey onder gemeenten en een analyse van bestaande databronnen (DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd) om een systematisch overzicht te krijgen van welke extra informatie wordt uitgevraagd en waarom (survey N = 80).
2. **Kwalitatieve verdieping en analyse:** Semigestructureerde interviews met stakeholders in het sociaal domein en een documentenanalyse van gemeentelijke uitvraagdocumenten om inzicht te krijgen in de variatie tussen gemeenten en de onderliggende informatiebehoeften.
 - **Interviews met gemeenten:** N = 21 (waarbij sommige interviews met meerdere aanwezigen)
 - **Interviews met jeugdhulpaanbieders:** N = 10
3. **Synthese en beoordeling standaardisatiepotentieel:** Synthese van kernbevindingen vanuit kwantitatieve en kwalitatieve data en validatie daarvan door middel van stakeholdersessies (N = 7), opgeleverd in een concept- en eindrapport waarin ook dieper wordt ingegaan op de potentie tot standaardisatie van de extra uitgevraagde informatie.

Door deze methodische en gestructureerde aanpak is een compleet en praktijkgericht beeld gevormd van de huidige informatie-uitvragen door gemeenten. De analyse van de resultaten daarvan dragen bij aan een efficiëntere en uniformere verantwoording binnen de jeugdzorg.

Voor een uitgebreid overzicht van de methodiek verwijzen we naar de bijlage op pagina 21.

Samenvatting belangrijkste inzichten

Overkoepelende hypothese

Gemeenten vragen aanvullend op de verplichte verantwoording extra informatie uit bij jeugdhulpaanbieders, maar de aard, frequentie en motieven van deze uitvraag verschillen systematisch per bekostigingsmodel of uitvoeringsvariant van de gemeente of regio en type aanbieder (zoals omvang, contractrelatie of type zorg).

De hypothese is getest met een aantal specifieke sub-hypotheses. Hieronder staat kort beschreven of deze is bevestigd of ontkracht in het onderzoek. In dit rapport gaan we in op de details achter de bevindingen, alsmede de vertaling naar standaardisatiepotentieel en andere vervolgstappen.

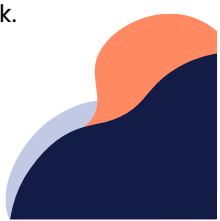
Sub-hypothese	Bevindingen
Gemeenten en regio's vragen aanvullend op de standaard beschikbare bronnen informatie uit bij jeugdhulpaanbieders	Bevestigd
Een deel van de gegevens die wordt opgevraagd door gemeenten of inkoopregio's is ook al beschikbaar in DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd of het berichtenverkeer	Bevestigd
De type informatie die wordt uitgevraagd verschilt per type gemeente	Gedeeltelijk bevestigd
Gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant vragen gemiddeld meer aanvullende informatie op (aantal soorten of momenten per jaar) dan andere gemeenten	Gedeeltelijk bevestigd
Gemeenten gebruiken uiteenlopende formats en methoden voor het uitvragen van vergelijkbare informatie	Bevestigd
Gemeenten en regio's maken onderscheid tussen verschillende type aanbieders (omvang, omvang in regio, type jeugdhulp, contractrelatie)	Gedeeltelijk bevestigd
Er zijn verscheidene onderliggende redenen voor informatie-uitvraag	Bevestigd
Een veelvoorkomende achterliggende reden achter informatieverzoeken is verplichte verantwoording in de regio	Ontkracht
Door de overlap in uitvragen en aanvullende informatiebehoeften is er standaardisatiepotentieel	Bevestigd

Onderzoeksopzet

Deze conclusies zijn gebaseerd op een landelijke survey onder gemeentelijke en regionale stakeholders ($N = 80$), gevolgd door verdiepende semigestructureerde interviews ($N = 21$). De bevindingen zijn vervolgens getoetst bij tien jeugdhulpaanbieders ($N=10$) om hun herkenning en perspectief op de uitkomsten mee te nemen. Vervolgens zijn in sessies met gemeenten, inkoopregio's en jeugdzorgaanbieders de aanbevelingen voor standaardisatie uitgebreid gevalideerd.

Standaardisatiepotentieel en kanttekeningen

Er is brede steun onder gemeenten voor meer standaardisatie, met als voornaamste doelen: administratieve lastenverlichting, betere vergelijkbaarheid van data en heldere kaders voor aanbieders. Tegelijkertijd klinken er ook belangrijke kanttekeningen. De ruimte voor regionale beleidsvrijheid en maatwerk moet behouden blijven, en standaardisatie mag niet leiden tot nieuwe bureaucratische druk.

Het standaardisatiepotentieel ligt met name in:

- **Informatie over de inzet van onderaannemers**, opgenomen in het DigiMV (naam, KvK, kosten per onderaannemer, type zorg)
- **Landelijke definities en registratiestandaarden voor wachttijden**, opgenomen in het berichtenverkeer
- Het hanteren van **gemeenschappelijke kwaliteitsindicatoren** (o.a. clienttevredenheid, klachten, etc.)
- Een **uniform format voor kostprijsberekeningen**, ter vervanging van diverse regionale templates

Randvoorwaarden bij standaardisatie:

- Standaardisatie moet flexibel zijn en ruimte laten voor lokaal maatwerk
- Er is behoefte aan een duidelijk juridisch kader, mede vanwege terughoudendheid van aanbieders bij het aanleveren van gegevens
- Het vereist actieve handhaving en monitoring om de datakwaliteit te borgen
- Let op dat standaardisatie bij incidentele of signaal-gestuurde uitvragen niet leidt tot onbedoelde lastenverzwaring

Conclusie

Het onderzoek bevestigt dat er sprake is van aanvullende informatie-uitvragen en dat deze in belangrijke mate beïnvloed worden door contextuele factoren zoals bekostigingsmodel en type aanbieder. Tegelijkertijd blijkt dat sommige veronderstellingen niet volledig opgaan, zoals dat verantwoording richting de regio de voornaamste aanleiding is. Wel ontstaat er een duidelijke behoefte aan gerichte, praktische standaardisatie van informatie-uitvragen, mits dit zorgvuldig wordt vormgegeven.

Analyse per onderzoeksvraag

Op basis van de onderzoeksvragen zijn hypotheses opgesteld en getest. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de resultaten van de survey en de interviews. Deze zullen we per onderzoeksvraag behandelen:

1. **Welke informatie vragen gemeenten uit bij aanbieders? In hoeverre overlapt dit met wat al vanuit de jaarverantwoording bij aanbieders wordt uitgevraagd?**

Hypotheses:

- Gemeenten en regio's vragen aanvullend op de standaard bronnen informatie uit bij jeugdhulpaanbieders
- Een deel van de gegevens die wordt opgevraagd door gemeenten of inkoopregio's is ook al beschikbaar in DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd of het berichtenverkeer

2. **In hoeverre verschilt de extra uitgevraagde informatie bij aanbieders tussen (type) gemeenten?**

Hypotheses:

- De type informatie die wordt uitgevraagd verschilt per type gemeente
 - Gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant vragen gemiddeld meer aanvullende informatie op (aantal soorten of momenten per jaar) dan andere gemeenten
- Gemeenten gebruiken uiteenlopende formats en methoden voor het uitvragen van vergelijkbare informatie

3. **Vragen gemeenten deze extra informatie uit bij alle aanbieders of maken gemeenten nog onderscheid in bijvoorbeeld type (en grootte) aanbieder?**

Hypotheses:

- Gemeenten en regio's maken onderscheid tussen verschillende type aanbieders (omvang, omvang in regio, type jeugdhulp, contractrelatie)

4. **Vanuit welke informatiebehoefte vragen gemeenten deze extra informatie uit?**

Hypotheses:

- Er zijn verscheidene onderliggende redenen voor informatie-uitvraag
- Een veelvoorkomende achterliggende reden achter informatieverzoeken is verplichte verantwoording in de regio

5. **In hoeverre zou deze extra uitgevraagde informatie zich lenen voor standaardisatie**

Hypotheses:

- Door de overlap in uitvragen en aanvullende informatiebehoeften is er standaardisatiepotentieel

Onderzoeksvraag 1

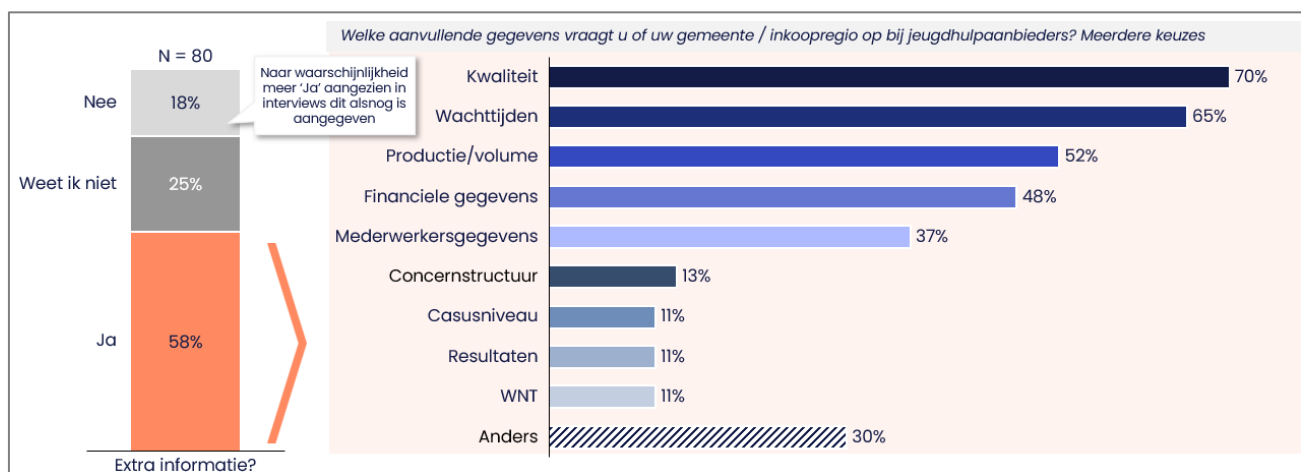
Welke informatie vragen gemeenten uit bij aanbieders? In hoeverre overlapt dit met wat al vanuit de jaarverantwoording bij aanbieders wordt uitgevraagd?

Hypothese: Gemeenten en regio's vragen aanvullend op de standaard bronnen informatie uit bij jeugdhulpaanbieders

Uit ons onderzoek blijkt dat veel gemeenten en inkoopregio's aanvullende informatie opvragen bij jeugdhulpaanbieders. Van de 80 respondenten geeft 58% aan dit te doen. Daarnaast zegt 25% het niet te weten ('Weet ik niet') en geeft 18% aan geen extra informatie uit te vragen.

Uit verdiepende interviews komt echter naar voren dat een deel van de respondenten die aanvankelijk 'Weet ik niet' of 'Nee' antwoordde, in de praktijk wel aanvullende gegevens opvraagt. Het ligt daarom voor de hand dat het daadwerkelijke percentage hoger ligt dan de gerapporteerde 58%.

Grafiek 1: Resultaten survey aanvullende uitvragen gemeenten en inkoopregio's

Op de vervolgvraag welke aanvullende gegevens worden opgevraagd, geeft 70% van de respondenten die eerder 'Ja' antwoordden aan dat zij kwaliteitsgegevens opvragen. Daarnaast vraagt 65% naar wachttijden. Dit zijn de twee meest genoemde categorieën.

Onder de optie 'Anders' worden uiteenlopende voorbeelden genoemd. Enkele toelichtingen:

- Jaarrekeningen (van alle entiteiten binnen het concern, inclusief moeder- en dochtermaatschappijen)
- Overzichten van onderaannemers
- Incidentele uitvragen op basis van signalen; de inhoud varieert per geval

Hypothese: Een deel van de gegevens die wordt opgevraagd door gemeenten of inkoopregio's is ook al beschikbaar in DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd of het berichtenverkeer

Om te beoordelen in hoeverre de informatie die gemeenten en inkoopregio's opvragen bij jeugdhulpaanbieders al beschikbaar is in bestaande gegevensbronnen, is het nodig in te zoomen op de specifieke datapunten die worden uitgevraagd.

Tabel 1: Overzicht van opgevraagde datapunten en overlap met bestaande bronnen

	Typische datapunten
Kwaliteit	Klachtenrapportage, calamiteiten, clienttevredenheidsonderzoek*, kwaliteitskeurmerk, (kwaliteits)certificaten
Wachttijden	Wachttijden en beschikbare bedden, aantal cliënten op wachtlijst, capaciteit per productgroep
Productie	Aantal cliënten, inzet per client, productieverantwoording, aantal plaatsingen
Financiële gegevens	Liquiditeit en solvabiliteitsratio's, jaarrekeningen ivm onvolledigheid, liquiditeitsprognose, kwartaalcijfers
Medewerkersgegevens	Diploma's en kwalificaties, VOG, betaling conform CAO, functiemix, ziekteverzuim
Concernstructuur	Structuren van moeder- en dochtermaatschappijen, geconsolideerde jaarrekening moedermaatschappij
Casusniveau	Voortgang bij verlengingen, welke zorg voor welke toewijzing
Behaalde resultaten	Zelfredzaamheid, NJI outcome indicatoren*
WNT	Bestuurders en hun vergoedingen
Anders	Werkdruk en werkbeleving (pilot), kostencomponenten voor kostprijsberekening, overzichten van onderaannemers

Tekst = niet beschikbaar in bestaande standaardbronnen

Tekst = deels beschikbaar in bestaande standaardbronnen

Tekst = beschikbaar in bestaande standaardbronnen

Noot: (*) Aanbieders zijn per 2026 verplicht om outcome indicatoren bij het CBS aan te leveren ten behoeve van de Beleidsinformatie Jeugd. Hiermee hebben gemeenten inzicht in o.a. cliëntenervaring en doelrealisatie ([link](#)).

Bij het in kaart brengen van welke informatie gemeenten en regio's extra opvragen bij jeugdhulpaanbieders, is het essentieel om de beschikbare standaardbronnen te begrijpen. De belangrijkste databronnen zijn:

- DigiMV (Digitale Maatschappelijke Verantwoording) – een jaarlijkse rapportageverplichting voor zorgaanbieders waarin financiële en kwaliteitsgegevens worden aangeleverd. Dit onderzoek richt zich uitsluitend op jeugdhulpaanbieders.
- Berichtenverkeer (iJW) – het digitale verkeer waarin toewijzingen en declaraties van jeugdhulp tussen gemeente en aanbieder plaatsvinden.

- Beleidsinformatie Jeugd – een geaggregeerde dataset op basis van een tweejaarlijkse uitvraag bij jeugdhulpaanbieders, gericht op beleids- en sturingsinformatie.

DigiMV: veel gebruikt, niet altijd volledig, niet altijd actueel genoeg en te vaak niet van goede kwaliteit

Gemeenten gebruiken DigiMV regelmatig als startpunt bij de beoordeling van aanbieders, vooral bij (her)contractering. Toch kent ook deze bron beperkingen:

- **Niet alle aanbieders leveren aan:** Kleine aanbieders vallen soms buiten de reikwijdte, en ook grote aanbieders leveren niet altijd volledig. Bijvoorbeeld solisten zijn niet verantwoordingsplichtig, waardoor inzicht in een grote groep jeugdhulpaanbieders ontbreekt.
- **Vooralsnog onvoldoende monitoring op kwaliteit of tijdigheid:** De monitoring op tijdigheid en kwaliteit van data die wordt aangeleverd wordt vooralsnog onvoldoende geacht.
- **Afhankelijkheid van vrijwillige aanlevering:** Sommige gegevens, zoals uitsplitsingen van kostenposten of omzetstromen, worden niet verplicht aangeleverd (bijvoorbeeld door omvang van de organisatie) en ontbreken daardoor vaak.
- **Onvolledige dekking van datavelden:** Zo is bijvoorbeeld niet zichtbaar of medewerkers daadwerkelijk voldoen aan kwalificatie-eisen of dat VOG-controles zijn uitgevoerd.

Berichtenverkeer / declaratiegegevens: in theorie compleet, in praktijk niet volledig aangesloten bij behoefte

Het berichtenverkeer bevat per cliënt informatie over welke zorg is toegekend (toewijzing) en welke zorg daadwerkelijk is geleverd en gedeclareerd. Deze gegevens zouden in theorie voldoende moeten zijn voor gemeenten om zicht te houden op de uitvoering, inzet per cliënt en gedeclareerde productie.

Toch geven veel gemeenten aan alsnog aanvullende verantwoording op te vragen, bijvoorbeeld via aparte productierapportages of overzichten van plaatsingen. Dit heeft verschillende oorzaken:

- **Inconsistenties:** Verschillen tussen wat gedeclareerd wordt en wat gecontracteerd is, leiden ertoe dat gemeenten extra gegevens willen om rechtmatigheid en doelmatigheid te controleren. Bijvoorbeeld bij overschrijding van omzetplafonds of wijzigende concernstructuren.
- **Beperkte inzetbaarheid / onvolledig:** Niet alle geleverde prestaties worden vastgelegd in het berichtenverkeer, waar informatie soms wel nodig is voor sturing, evaluatie of verantwoording (zoals daadwerkelijke wachtlijsten). Ook bij een taakgerichte uitvoeringsvariant is er behoefte aan sturing, maar kan de informatie over cliëntenaantallen niet (voldoende) uit het berichtenverkeer gehaald worden. Met name wanneer kwaliteitssignalen opvolging behoeven, kan de behoefte ontstaan ook meer inzicht in de cliëntenaantallen te verschaffen.
- **Gebrek aan aansluiting op sturingsbehoefte:** De data uit iJW is niet altijd direct bruikbaar voor beleidsbeslissingen of contractmanagement.

Beleidsinformatie Jeugd: nog niet breed ingezet wegens beperkingen in relatie tot lokale sturing

De Beleidsinformatie Jeugd, uitgevoerd door het CBS, is gebaseerd op een tweejaarlijkse uitvraag bij jeugdzorgaanbieders, maar dan geaggregeerd op gemeente- en aanbieder-niveau. Hiermee biedt het inzicht in trends, zoals het aantal unieke jeugdigen met jeugdhulp, gemiddelde duur van trajecten, of het gebruik per productcategorie.

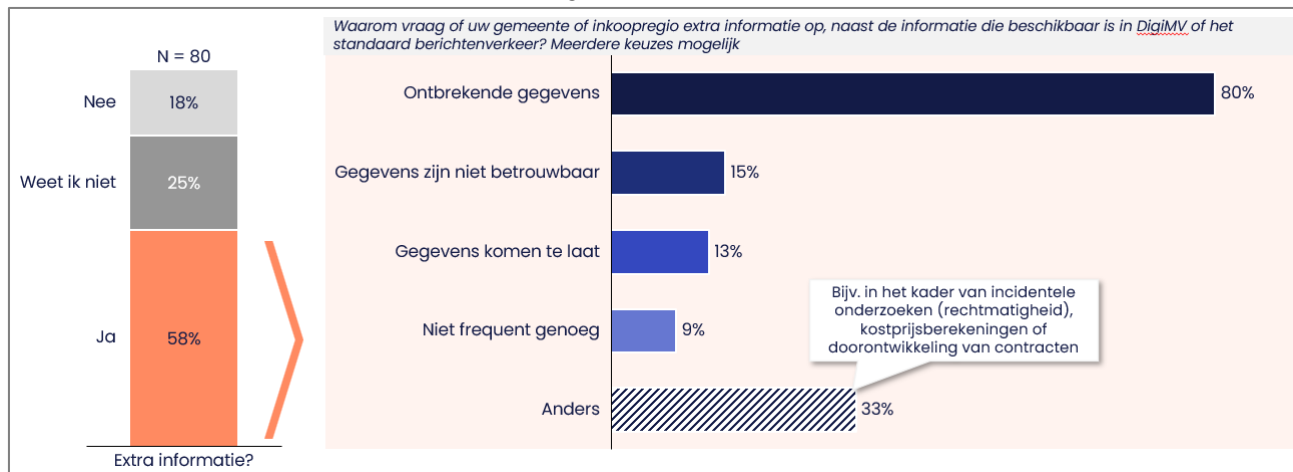
Hoewel dit waardevolle informatie is, zijn er beperkingen in relatie tot lokale sturing:

- **Beperkt gebruik:** Beleidsinformatie Jeugd wordt nog weinig gebruikt; niet alle gemeenten zijn bekend met de bron of weten hoe deze toe te passen. Daarnaast komt de data vaak te weinig bekend voor, vanwege de schaalgrootte; de meeste aanbieders zijn niet enkel lokaal uitvoerend en de cijfers representeren daarom vaak regionale of zelfs landelijke cijfers.
- **Niet casusniveau:** De data zijn niet herleidbaar tot individuele cliënten, waardoor ze niet bruikbaar zijn voor individuele casusanalyses.

Hoewel er op onderdelen overlap is tussen de uitgevraagde informatie en bestaande bronnen, zijn deze bronnen in de praktijk vaak onvoldoende om volledig in de informatiebehoefte van gemeenten te voorzien. In de survey is de reden van de extra uitvragen dan ook getest: het komt met name door onvolledige dekking van relevante datapunten in relatie tot lokale sturing.

Grafiek 3: Reden achter extra informatie-uitvragen

Dit verklaart waarom gemeenten en regio's in de praktijk toch aanvullende informatie blijven opvragen bij jeugdhulpaanbieders, ook als deze gegevens in theorie (gedeeltelijk) beschikbaar zijn via standaardbronnen. Een betere benutting van bestaande bronnen vereist afspraken over eenduidige definities, tijdigheid en kwaliteitsborging van de gegevens.

Onderzoeksvraag 2

In hoeverre verschilt de extra uitgevraagde informatie bij aanbieders tussen (type) gemeenten?

Hypothese: De type informatie die wordt uitgevraagd verschilt per type gemeente

Bij het beoordelen van verschillen tussen gemeenten is met name gekeken naar het gehanteerde bekostigingsmodel of uitvoeringsvariant. Dit blijkt de belangrijkste verklarende factor voor het type informatie dat wordt uitgevraagd. Op basis hiervan is een clustering toegepast, zie in tabel hieronder:

Tabel 2: Overzicht van clustering naar type bekostigingsmodel

Cluster	Omschrijving	Typische kenmerken	Aantal responses per cluster
1. Inspanningsgericht	Uitvoering van zorg en/of ondersteuning waarbij er een duidelijke afspraak tussen gemeente en zorgaanbieder is gemaakt over de levering van een specifiek product of dienst in een afgesproken tijdseenheid.	Meer dan 90% inspanningsgerichte bekostiging	43
2. Taakgerichte uitvoeringsvariant	Uitvoering van zorg en/of ondersteuning waarbij de gemeente een taak voor een (deel)populatie heeft gegeven aan een aanbieder en deze aanbieder de vrijheid heeft om de invulling van deze taak vorm te geven. In deze variant is er geen sprake van een verantwoording op individueel niveau.	Taakgericht is minimaal 30% van de bekostigingsmodel van de respondent	19
3. Mix	Gemeenten met een mix van bekostigingsmodellen	Mix tussen inspanningsgerichte, taakgerichte uitvoeringsvariant en resultaatgerichte bekostiging	18

Uit de analyse (zie grafiek 2) blijkt dat **kwaliteitsgegevens** (zie voorbeelden in tabel 1) in alle clusters hoog scoren. Gemeenten hechten breed belang aan inzicht in de kwaliteit van geleverde zorg, ongeacht het bekostigingsmodel of uitvoeringsvariant.

Jeugdhulpaanbieders herkennen de grote aandacht van gemeenten voor kwaliteitsinformatie. Er worden regelmatig vragen gesteld over kwaliteit, maar de manier waarop dit gebeurt verschilt sterk per gemeente of regio. Volgens aanbieders ligt de 'best practice' bij gemeenten die aansluiten op gegevens die aanbieders al zelf registreren en beschikbaar hebben, en niet een eigen format of definities

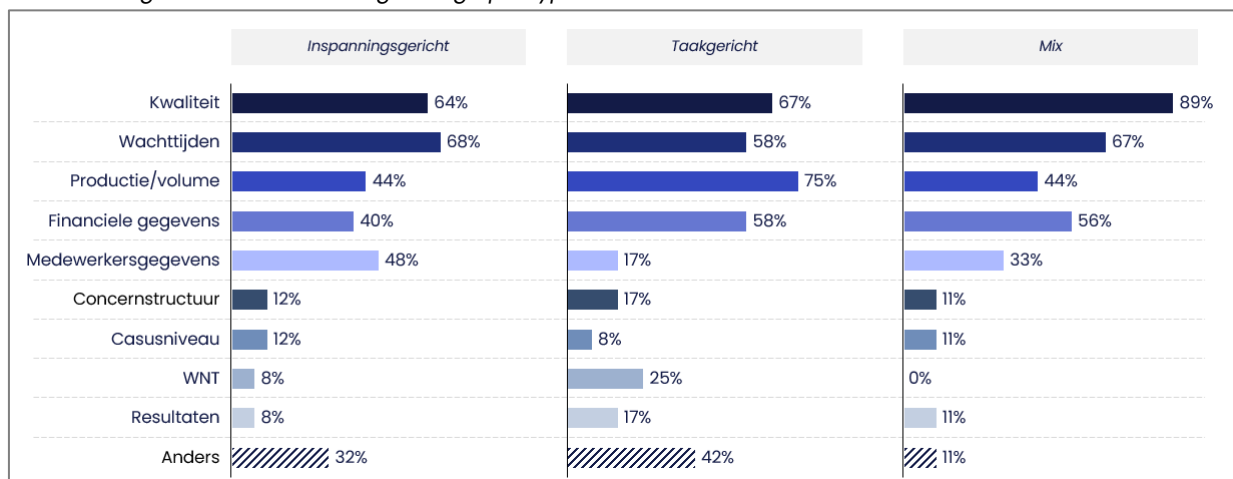

opleggen. Dit is echter voor gemeenten niet altijd mogelijk, omdat de vergelijkbaarheid tussen aanbieders hierdoor afneemt. De introductie van de verplichte Outcome Indicatoren vanaf 2026 (link) uniformeren deze uitvraag. Mogelijk zal deze informatie een positief effect hebben

De 'worst practice' daarentegen is volgens jeugdhulpaanbieders wanneer gemeenten vragen stellen zonder duidelijke definitie van wat wordt verstaan onder kwaliteit. Dit leidt regelmatig tot onduidelijkheid en heen-en-weer communicatie om alsnog tot de juiste aanlevering te komen. Aanbieders ervaren dit als inefficiënt en belastend.

Er bestaan nog grote verschillen in welke indicatoren gemeenten precies opvragen en hoe ze die interpreteren. Juist op het thema kwaliteit signaleren aanbieders dan ook een sterke behoefte aan eenduidige definities en meer uniforme afspraken over meting en rapportage. Ook gemeenten hechten hier waarde aan, omdat gestandaardiseerde indicatoren hen niet alleen helpen om intern verantwoording af te leggen aan bijvoorbeeld wethouders of gemeenteraden, maar ook om extra dataverzoeken te begrenzen: ze kunnen zo verwijzen naar een marktbrede gehanteerde standaard en eenduidige definities.

Grafiek 2: Gegevens die worden uitgevraagd per type cluster

Er zijn een aantal duidelijke accentverschillen zichtbaar per cluster. Voor gemeenten met een **taakgerichte uitvoeringsvariant** is de behoefte aan informatie over **productie en volume** sterker. Dit is verklaarbaar: doordat bij een taakgerichte uitvoeringsvariant zorg niet per cliënt wordt gedeclareerd, zijn deze gegevens niet rechtstreeks uit het berichtenverkeer af te leiden. Gemeenten in dit cluster hebben dus aanvullende informatie nodig om zicht te houden op aantallen cliënten, plaatsingen en inzet per cliënt. Opvallend is dat **wachttijden** bij deze groep juist iets minder vaak worden genoemd. Mogelijk komt dit doordat er binnen taakgerichte modellen meer ruimte is voor flexibiliteit in de inzet, waardoor strakke wachttijdsturing minder centraal staat.

Een ander verschil betreft **medewerkersgegevens**, die vooral bij **inspanningsgerichte gemeenten** vaker worden opgevraagd. In dit cluster wordt vaak gewerkt met een bredere groep direct gecontracteerde aanbieders, waaronder ook kleinere (inclusief solisten) of nieuwe partijen. Gemeenten geven aan dat zij extra informatie over personeel (zoals diploma's, kwalificaties en inzet) uitvragen om beter grip te houden op kwaliteit en continuïteit van zorg. Mogelijk speelt ook mee dat gemeenten in dit cluster vaker

kiezen voor bredere toegang tot jeugdhulp, waarbij extra controle nodig is op uitvoeringscapaciteit en deskundigheid.

Samenvattend laat de analyse zien dat het bekostigingsmodel of uitvoeringsvariant van invloed is op de informatiebehoefte van gemeenten. Tegelijkertijd zijn er ook overeenkomsten: met name **kwaliteit** en **wachttijden** worden breed herkend als belangrijke thema's, ongeacht het type gemeente.

Aantal aanvullende uitvragen bij gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant

De hypothese dat gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant gemiddeld meer aanvullende informatie uitvragen, zowel in soorten als in frequentie, wordt in deze analyse niet volledig bevestigd en vraagt om nuance.

Hoewel deze gemeenten inderdaad bepaalde gegevens (zoals productie- en volumeniveaus) aanvullend opvragen, omdat deze niet beschikbaar zijn via het berichtenverkeer, blijkt uit interviews dat zij vaak samenwerken met een relatief beperkt aantal aanbieders. Binnen deze samenwerkingsrelaties ligt de nadruk op afstemming, vertrouwen en een continue dialoog.

Informatiebehoeften worden daardoor vaker besproken in overleg en afgestemd op wat aanbieders redelijkerwijs kunnen aanleveren, in plaats van via formele formats of losse uitvragen. Hierdoor ligt het aantal (incidentele) informatieverzoeken niet per definitie hoger dan bij andere uitvoeringsvarianten. Er lijkt eerder sprake van een andere invulling van de informatievoorziening: inhoudelijk gericht en beter afgestemd op wat beschikbaar is bij aanbieders.

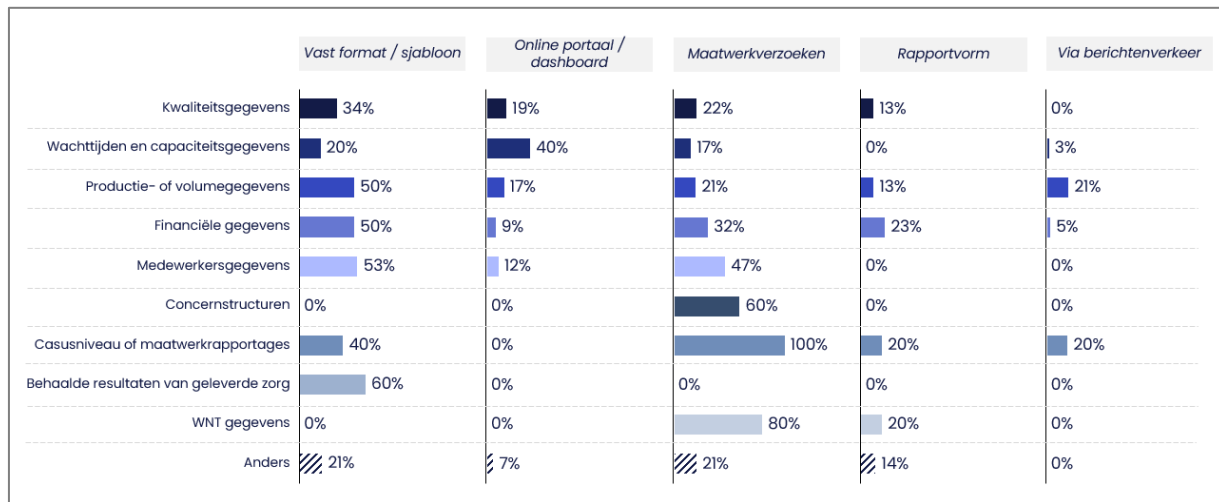
Een belangrijke succesfactor is de mate van vertrouwen en de duur van de samenwerking tussen gemeente en aanbieder. In regio's met een langdurige, goed functionerende relatie ervaren aanbieders het uitvraagproces van gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant als werkbaar en efficiënt. Maar dit beeld is niet universeel: in situaties waarin dat vertrouwen ontbreekt, zien we juist dat gemeenten per aanbieder meer informatie opvragen, wat leidt tot een hogere administratieve last. Kortom, het beeld is wisselend en is afhankelijk van de context en ervaring.

Hypothese: Gemeenten gebruiken uiteenlopende formats en methoden voor het uitvragen van vergelijkbare informatie

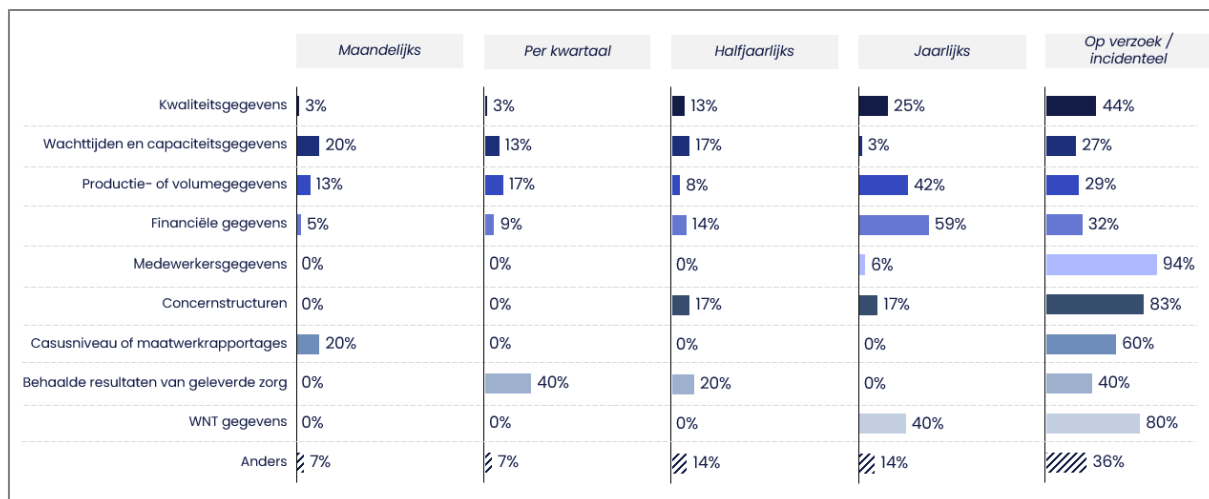
De administratieve last die jeugdhulpaanbieders ervaren, wordt niet alleen veroorzaakt door de hoeveelheid of inhoud van de informatie die gemeenten opvragen, maar ook door de manier waarop deze informatie wordt uitgevraagd. Gemeenten en inkoopregio's hanteren uiteenlopende formats, structuren en methoden voor het opvragen van vergelijkbare gegevens.

Grafiek 4: Gebruikt format bij uitvragen van gegevens

Grafiek 5: Aantal keer dat informatie wordt uitgevraagd

Uit onze survey blijkt dat aanbieders regelmatig te maken hebben met meerdere formulieren, Excel-templates of digitale portalen waarin zij vrijwel identieke informatie moeten aanleveren, maar telkens in een andere vorm. Deze verscheidenheid maakt het lastig voor jeugdhulpaanbieders om hun interne processen te standaardiseren of informatie eenvoudig herbruikbaar te maken.

Daarnaast zijn veel uitvragen incidenteel van aard, vaak ingegeven door signalen, toezichtsvragen of lokale beleidsvragen. Hierdoor ontbreekt een vaste structuur, en verschilt per keer wat gevraagd wordt en hoe. Dit leidt tot inefficiëntie en extra werk voor aanbieders dat niet vooraf in te plannen is, zeker wanneer zij actief zijn in meerdere gemeenten of regio's. Jeugdhulpaanbieders geven aan dat een groot deel van hun administratieve last juist voortkomt uit deze incidentele verzoeken, die vaak veel en gedetailleerde informatie vragen die niet altijd direct of eenvoudig beschikbaar is. Gemeenten ervaren deze losse verzoeken doorgaans als beperkt van omvang, wat leidt tot een discrepantie tussen de beleving van aanbieders en gemeenten omtrent de administratieve lastendruk.

Jeugdhulpaanbieders geven in interviews ook aan dat de definities van gevraagde gegevens vaak verschillen per gemeente of uitvraag. Zo kan bijvoorbeeld de term “wachttijd” of “capaciteit” verschillend geïnterpreteerd worden. Dit vraagt extra tijd en afstemming om goed te begrijpen wat precies bedoeld wordt, voordat de juiste informatie kan worden aangeleverd.

Het gebrek aan uniformiteit in format, methode en wanneer informatie wordt uitgevraagd vormt daarmee een belangrijke verklarende factor voor de ervaren lastendruk in de sector.

Onderzoeksvraag 3

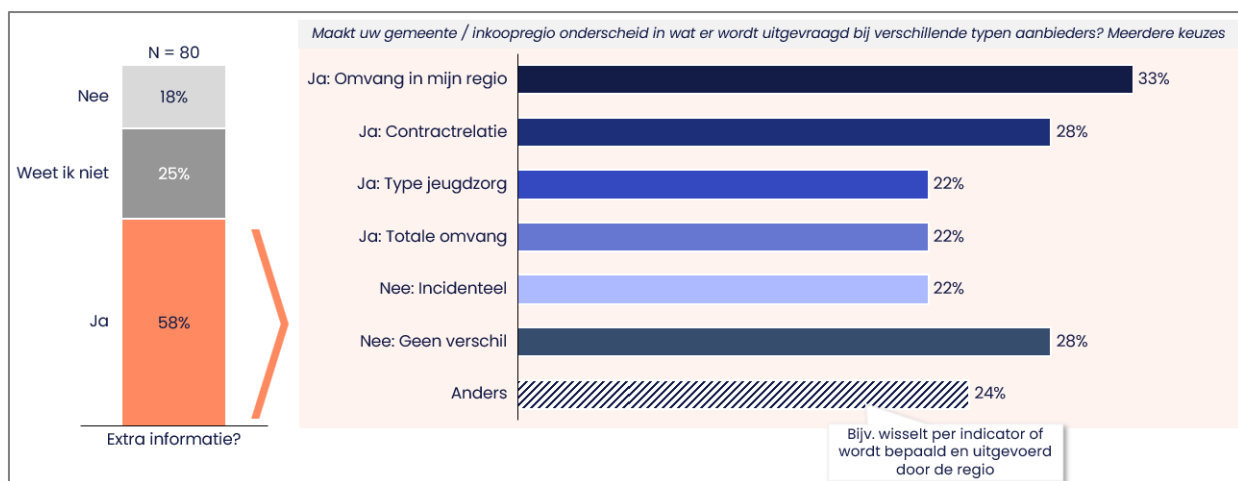
Vragen gemeenten deze extra informatie uit bij alle aanbieders of maken gemeenten nog onderscheid in bijvoorbeeld type (en grootte) aanbieder?

Hypothese: Gemeenten en regio's maken onderscheid tussen verschillende type aanbieders (omvang, omvang in regio, type jeugdhulp, contractrelatie)

Een relevante vraag bij het analyseren van uitvraagpraktijken is in hoeverre gemeenten en regio's onderscheid maken naar type jeugdhulpaanbieder. Denk hierbij aan verschillen in totale omvang, regionale grootte, het soort zorg dat wordt geleverd, of de aard van de contractrelatie (zoals hoofdaannemer versus onderaannemer).

Uit de survey en verdiepende interviews blijkt dat dit onderscheid **niet consequent of structureel** wordt toegepast. In sommige gevallen wordt bij grotere aanbieders of strategische partners meer of andere informatie uitgevraagd, bijvoorbeeld vanwege hun schaal of centrale rol in het zorglandschap. Ook de contractvorm kan aanleiding zijn voor aanvullende rapportageverplichtingen.

Grafiek 6: Onderscheid in uitvraag naar type aanbieder

Tegelijkertijd geven veel respondenten aan dat informatie doorgaans **incidenteel of signaalgestuurd** wordt opgevraagd, ongeacht het type aanbieder. Dit betekent dat ook kleinere organisaties en solistisch werkenden te maken krijgen met aanvullende informatieverzoeken. Solistische jeugdhulpaanbieders lijken disproportioneel geraakt te worden door de uiteenlopende en incidentele informatie-uitvragen van gemeenten, doordat zij over minder capaciteit beschikken om snel en flexibel op dergelijke verzoeken in te spelen. Het onderscheid dat in theorie wordt gemaakt op basis van type aanbieder, vertaalt zich dus in de praktijk slechts beperkt in gedifferentieerde uitvraag.

Met andere woorden: hoewel er **soms sprake is van maatwerk**, overheerst in veel gevallen een **gelijke benadering van aanbieders**, waarbij informatieverzoeken afhankelijk zijn van acute vragen of signalen, in plaats van een vooraf gedefinieerd uitvraagbeleid per type aanbieder.

Noot: Solistisch werkende jeugdhulpverleners zijn, ondanks hun beperkte schaal, niet uitgesloten van aanvullende informatieverzoeken door gemeenten en inkoopregio's. Uit gesprekken met solistisch werkenden en de Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen en Psychotherapeuten (LVVP) blijkt dat ook zij regelmatig informatie moeten aanleveren aan en werkzaam zijn in meerdere gemeenten. Bij inschrijving aan het begin van een inkoop- of aanbestedingstraject worden er per gemeente verschillende informatie-eisen gesteld, wat leidt tot een hoge administratieve last. Dit wordt mede veroorzaakt doordat bepaalde zorgvormen nog op gemeentelijk niveau worden ingekocht in plaats van regionaal, wat uniformering bemoeilijkt. Bovendien hanteren gemeenten vaak een signaalgestuurde aanpak bij het opvragen van aanvullende informatie nadat contracten zijn afgesloten. Dit betekent dat aanbieders, ongeacht hun grootte of contractomvang, toch verzoeken kunnen ontvangen, bijvoorbeeld naar aanleiding van opvallende patronen in het berichtenverkeer of signalen uit de praktijk.

Uit de verdiepende interviews met jeugdhulpaanbieders en gemeenten komt naar voren dat hoofd- en onderaannemers verschillend worden behandeld in het proces van screening en risicobeoordeling. Hoofdaannemers dragen de verantwoordelijkheid voor het monitoren van risico's bij hun onderaannemers. In veel gevallen geldt bovendien een meldingsplicht richting de gemeente of inkoopregio wanneer zij met onderaannemers werken. Deze meldingsplicht houdt in dat hoofdaanbieders aan moeten geven of en met welke onderaannemers zij werken.

Aan het begin van een inkooptraject vindt vaak een uitgebreidere screening plaats van zowel hoofd- als onderaannemers, door gemeenten of inkoopregio's. Deze initiële toetsing wordt echter niet altijd structureel herhaald gedurende de looptijd van het contract, ook niet als er nieuwe onderaannemers zorg gaan leveren. Wel blijkt uit de interviews dat bij signalen over een onderaannemer die actief is binnen een gemeente of regio, aanvullende vragen via de hoofdaannemer worden gesteld. De hoofdaannemer moet deze informatie dan opvragen bij de betreffende onderaannemer(s), en terugkoppelen aan de gemeente of regio.

Het vraagstuk rondom gegevens over onderaannemers vraagt om een gerichte en uniforme aanpak. Hoofdaannemers worden nu vaak belast met de verantwoordelijkheid om onderaannemers inzichtelijk te maken, zonder dat daar duidelijke afspraken, middelen of formats voor bestaan. Daarbij speelt dat veel onderaannemers niet langer rapporteren via DigiMV, omdat zij geen directe jeugdzorginkomsten meer hebben. Hierdoor valt een belangrijke informatiebron weg en ontstaat er een extra uitvraag richting hoofdaannemers.

Om transparantie en beheersbaarheid te vergroten, is het noodzakelijk om een landelijk uniform kader te ontwikkelen voor de uitvraag van gegevens over onderaannemerschap. Een minimale set aan kerngegevens – zoals de naam van de onderaannemer, het aantal cliënten, de omvang van het budget en het type zorg – zou verplicht en eenduidig moeten worden gerapporteerd. Deze gegevens kunnen eenvoudig in het jaarverslag of in bestaande verantwoordingsdocumenten in het DigiMV worden opgenomen, zodat er geen parallelle verantwoordingsstructuren hoeven te ontstaan. Een dergelijke uitvraag bestond ook in 2021 in de verplichte bijlage van de DigiMV deponering.

Daarnaast is het wenselijk dat gemeenten in hun contracten met hoofdaannemers expliciet opnemen dat zij van hun onderaannemers de benodigde gegevens mogen en zullen ontvangen. Op die manier wordt voorkomen dat hoofdaannemers in een zwakke onderhandelingspositie belanden en dat cruciale informatie uit de keten verloren gaat. Tegelijkertijd moet worden gewaakt voor een te zware

administratieve last: de uitvraag dient beperkt te blijven tot de meest essentiële kerngegevens en zoveel mogelijk te worden afgestemd op reeds bestaande databronnen, zoals productieverantwoording en SKJ-registraties.

Ondanks DigiMV voor veel onderaannemers niet langer een vanzelfsprekende route is, verdient het aanbeveling om de rapportage over onderaannemerschap juist wél structureel in DigiMV te verankeren. Door hoofdaannemers te verplichten om in DigiMV een overzicht te deponeren van hun onderaannemers – inclusief naam, KvK, omvang van het budget en type zorg – ontstaat er één centrale, uniforme informatiebron die voor alle gemeenten en belanghebbenden toegankelijk is. Dit voorkomt dat iedere gemeente afzonderlijk om gegevens moet vragen en dat er parallelle rapportagesystemen ontstaan. Daarmee wordt een beter evenwicht bereikt tussen transparantie en uitvoerbaarheid, worden zowel gemeenten als aanbieders ontlast en wordt het risico van versnipperde en ad-hoc uitvragen weggenomen.

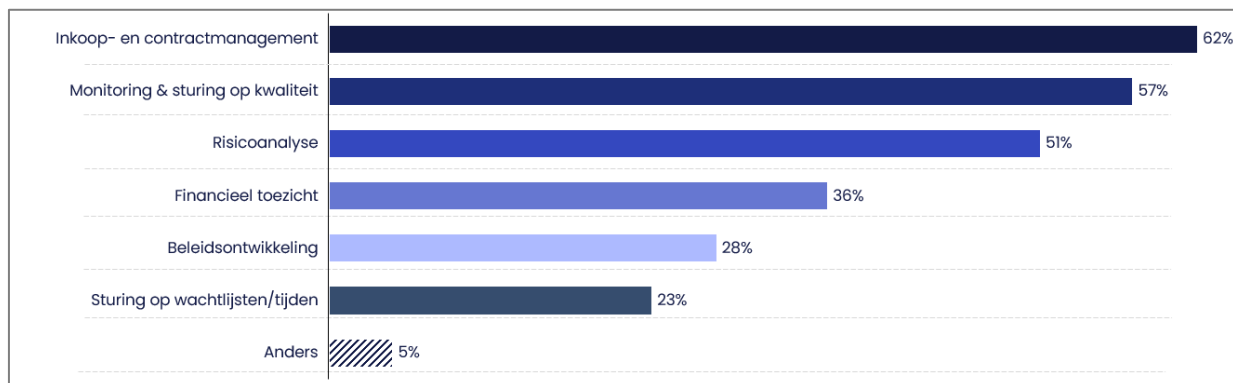
Onderzoeksvraag 4

Vanuit welke informatiebehoefte vragen gemeenten deze extra informatie uit?

Hypothese: Er zijn verscheidene onderliggende redenen voor informatie-uitvraag

Uit de surveyresultaten en verdiepende interviews blijkt dat gemeenten en regio's meerdere, vaak samenhangende redenen hebben om aanvullende informatie uit te vragen bij jeugdhulpaanbieders. Deze uitvragen zijn zelden willekeurig, maar dienen verschillende beleidsmatige en operationele doelen.

Grafiek 7: Achterliggende behoeften van aanvullende informatie-uitvragen

De drie meest voorkomende motieven zijn verder besproken in de interviews:

Sturing op inkoop- en contractmanagement

De meest genoemde reden voor aanvullende informatie-uitvraag is de behoefte aan sturing binnen het inkoop- en contractmanagementproces, ongeacht het type bekostingsmodel. Gemeenten en regio's willen grip houden op de uitvoering van afspraken met aanbieders. Uit interviews blijkt dat deze behoefte vaak ontstaat vanuit een structureel signaalgestuurde werkwijze: wanneer er onduidelijkheden of afwijkingen worden gesignaleerd, bijvoorbeeld in volumes, tarieven of declaraties, wordt aanvullende informatie opgevraagd om te kunnen bijsturen of bij de volgende contractcyclus gericht keuzes te maken.

Monitoring van kwaliteit en toezicht op naleving

Een tweede belangrijke reden is het monitoren van de kwaliteit van geleverde zorg. Gemeenten willen onderbouwde keuzes maken in de zorginkoop en sturen daarbij steeds meer op het contracteren van kwalitatief sterke aanbieders. Aanvullende gegevens over bijvoorbeeld cliënttevredenheid, incidenten of certificering worden gevraagd om inzicht te krijgen in de prestaties van aanbieders en om (tijdig) in te kunnen grijpen bij kwaliteitsproblemen. Uitvragen voor kwaliteitsmonitoring zijn ook geregeld op basis van signalen van cliënten.

Risicobeheersing en signalering

Tot slot speelt risicobeheersing een centrale rol. Zoals al een aantal keer genoemd hanteren gemeenten vaak een signaalgestuurde benadering, waarbij ze op basis van bestaande databronnen (zoals declaraties of interne rapportages) risico's signaleren. Deze signalen, bijvoorbeeld over afwijkend

financieel gedrag of plotselinge volumewijzigingen, vormen aanleiding voor verdiepende uitvragen. De opgevraagde informatie wordt vervolgens gebruikt ter voorbereiding op gesprekken met aanbieders, voor interne verantwoording of om toezicht te versterken.

Wanneer we inzoomen op de onderliggende motieven per type uitgevraagde informatie, zien we duidelijke verschillen. Sturing op inkoop- en contractmanagement én monitoring van kwaliteit worden vooral gedreven door de behoefte aan informatie over kwaliteit en medewerkersgegevens, met daarnaast een belangrijke rol voor productie- en volumegegevens.

Bij risicoanalyse is het beeld diffuser: hierbij spelen alle typen informatie een rol, van financiële en productiegegevens tot kwaliteitsindicatoren. Dit bevestigt dat risico-gedreven informatie-uitvraag vaak breed wordt ingestoken en afhankelijk is van specifieke signalen of context.

Noot: Jeugdhulpaanbieders geven aan dat zij regelmatig niet goed begrijpen wat de achterliggende reden is van de informatie-uitvragen die zij ontvangen. Dit gebrek aan transparantie zorgt voor wederzijdse frustratie en belemmert de bereidheid tot samenwerking. Zoals een aanbieder het verwoordde:

“Als ik begrijp waarom informatie nodig is, ben ik eerder geneigd om mijn administratie erop in te richten. Dan stel ik ook andere vragen in de nota van inlichtingen of aanbesteding, om mee te denken over wat er nodig is in het sociaal domein. Maar als ik die uitleg niet krijg, blijf ik in het luchtledige zoeken. Dan ben ik minder bereid om te investeren of mee te bewegen.”

Naast duidelijkheid over het doel van informatieverzoeken, pleiten aanbieders ook voor betere naleving van contractafspraken. Ze zien meerwaarde in heldere, uitgewerkte contractstandaarden die daadwerkelijk worden toegepast. Hierin worden volgens hen al stappen gezet, maar verdere uniformering is wenselijk.

Kortom, de extra informatie-uitvraag door gemeenten komt voort uit een combinatie van sturing, kwaliteitsbewaking en risicomanagement. Deze motieven versterken elkaar en maken inzicht in de uitvoeringspraktijk van aanbieders essentieel voor gemeenten en regio's.

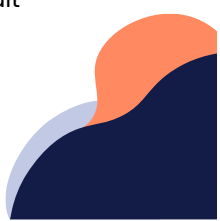
Hypothese: Een veelvoorkomende achterliggende reden achter informatieverzoeken is verplichte verantwoording in de regio

Deze hypothese is verder onderzocht in de verdiepende interviews. Hoewel veel informatie-uitvragen op regionaal niveau worden gecoördineerd, wijst weinig erop dat verantwoording richting de regio zelf vaak de primaire drijfveer is voor aanvullende informatieverzoeken vanuit gemeenten of regio's.

Wel speelt regionale samenwerking een rol in de manier waarop informatie-uitvragen georganiseerd worden. In de praktijk blijkt:

- **Regionale coördinatie met beperkte grip op lokaal niveau**

Regio's proberen het proces te stroomlijnen via één aanspreekpunt per aanbieder. Tegelijkertijd geven respondenten aan dat er weinig zicht is op wat individuele gemeenten aanvullend uitvragen. Hierdoor kan alsnog sprake zijn van versnippering of overlap. Daarnaast gaf een van de jeugdhulpaanbieders aan dat de regio contact opnam met de aanbieder voor informatie uit

het berichtenverkeer, omdat het te laat werd aangeleverd door de individuele gemeenten in die desbetreffende regio. Dit zorgt voor extra werk en frustratie bij de aanbieders.

- **Vertrouwen en samenwerking nog in ontwikkeling**

Vooraf in nieuwere samenwerkingsverbanden is het vertrouwen tussen gemeenten onderling of tussen gemeenten en de regio soms nog beperkt. Dit kan ertoe leiden dat gemeenten zelf extra informatie blijven opvragen, ook als er al een regionale uitvraag is gedaan.

- **Afstemming binnen gemeenten ontbreekt geregeld**

Aanbieders signaleren dat informatiebehoeften binnen gemeenten, bijvoorbeeld tussen contractmanagement, toezicht en beleid, onvoldoende op elkaar worden afgestemd. Hierdoor ontstaan dubbele of vergelijkbare verzoeken, die niet voortkomen uit regionale verantwoording, maar uit interne organisatie.

Hoewel regionale verantwoording een rol speelt in hoe informatie-uitvragen zijn ingericht, is dit zelden de directe aanleiding voor aanvullende verzoeken aan aanbieders. Andere factoren, zoals gebrekkige afstemming binnen gemeenten of tussen gemeenten en regio, lijken een grotere rol te spelen in het ontstaan van extra administratieve lasten.

Onderzoeksvraag 5

In hoeverre verschilt de extra uitgevraagde informatie bij aanbieders tussen gemeenten en in hoeverre zou deze extra uitgevraagde informatie zich lenen voor standaardisatie

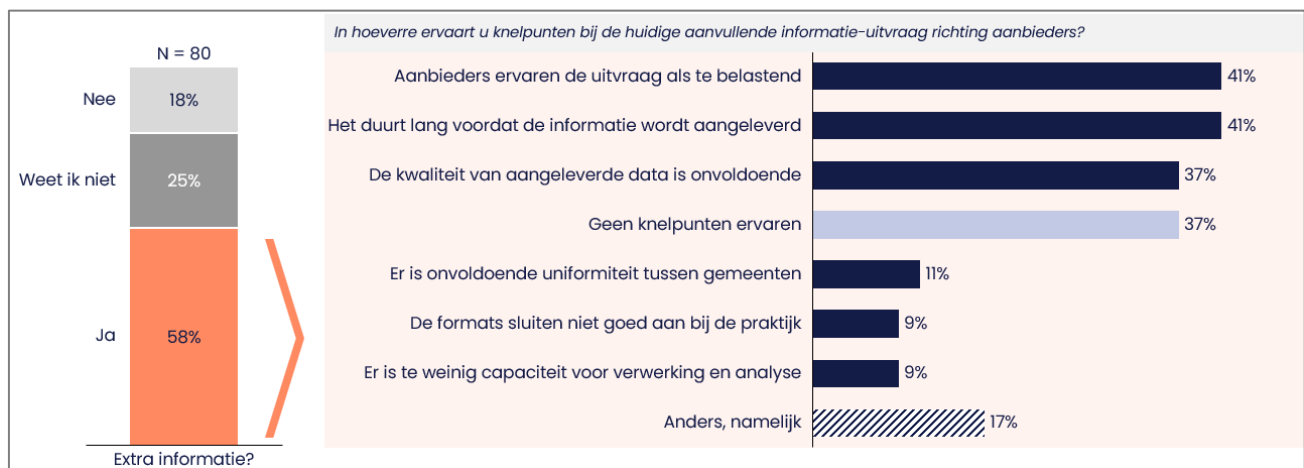
Hypothese: Door de overlap in uitvragen en aanvullende informatiebehoeften is er standaardisatiepotentieel

In de survey is gevraagd naar de knelpunten die gemeenten ervaren bij de additionele informatie-uitvragen aan jeugdhulpaanbieders. De antwoorden laten een gemengd beeld zien. Een deel van de gemeenten signaleert duidelijke belemmeringen in het huidige proces, waaronder:

- **Hoge administratieve belasting voor aanbieders** – Gemeenten merken op dat aanbieders de uitvragen als belastend ervaren, wat tot spanningen kan leiden in de samenwerking.
- **Langzaam aanleverproces** – Het aanleveren van de gevraagde informatie verloopt vaak traag, wat het gebruik van de informatie voor sturing of verantwoording bemoeilijkt.
- **Onvoldoende datakwaliteit** – Gemeenten geven aan dat de kwaliteit van de ontvangen data bij extra uitvragen geregeld tekortschiet, bijvoorbeeld door interpretatieverschillen of onvolledige antwoorden.

Tegelijkertijd geeft een aanzienlijk deel van de respondenten bij gemeenten en inkoopregio's aan géén knelpunten te ervaren bij de huidige werkwijze. Dit laat zien dat de mate van knelpunten sterk afhankelijk is van de context en samenwerking binnen regio's.

Grafiek 8: Ervaren knelpunten bij aanvullende informatie-uitvragen

Kansen voor standaardisatie

Vervolgens is gemeenten gevraagd of zij kansen zien voor meer standaardisatie in de informatie-uitvragen. Ongeveer 60% van de respondenten beaamt dit. Uit de toelichtingen blijkt dat standaardisatie wordt gezien als een manier om willekeur te voorkomen en administratieve lasten te verlichten. Enkele quotes van respondenten illustreren deze behoefte:

- *“Het zou goed zijn, zowel voor aanbieders als voor inkoopregio's/gemeenten, als aan alle aanbieders dezelfde dingen op dezelfde manier zouden worden uitgevraagd. Voorkomt willekeur en vermindert administratieve lasten bij de aanbieders.”*
- *“Standaardisering is wenselijk, afhankelijk van niveau en behoefte andere regio's. Het moet wel blijven passen bij regionale behoeften.”*
- *“Standaard format t.b.v. kostprijsberekening. Nu zijn er verschillende formats bij de inkoopregio's, dit is mede veroorzaakt door de verschillende adviesbureaus die betrokken zijn.”*
- *“Voor wachttijden zou uniformiteit in wat is een wachttijd en verplichting om dit inzichtelijk te hebben, wel wenselijk zijn.”*
- *“Wellicht is behoefte aan standaardisatie van een deel/basis van een taakgerichte bekostigingsmodel. Minimale standaarden.”*
- *“Vooral op het punt van de registratie van wachttijden (en definities hieromtrent).”*

Ook jeugdhulpaanbieders erkennen dat er duidelijke kansen zijn voor standaardisatie van informatie-uitvragen. Zij benadrukken met name de noodzaak van eenduidige definities voor wachttijden en kwaliteitsindicatoren. Daarnaast pleiten zij voor het zoveel mogelijk planbaar maken van uitvragen en het terugdringen van incidentele en ad-hoc verzoeken.

Ook geven aanbieders aan dat meer duidelijkheid over de onderliggende informatiebehoefte zou bijdragen aan betere samenwerking: als helder is waarom bepaalde gegevens nodig zijn, ontstaat meer wederzijds begrip en kunnen aanbieders gerichter meedenken en ondersteunen. Een manier om dit te verbeteren is door in contractafspraken expliciet vast te leggen wat de wederzijdse verwachtingen zijn rondom het aanleveren van data en informatie. Dit vergroot de voorspelbaarheid, vermindert onduidelijkheid over verplichtingen en draagt bij aan een meer gestructureerde informatie-uitwisseling.

Kanttekeningen bij standaardisatie

Tegelijkertijd worden ook belangrijke randvoorwaarden en kanttekeningen genoemd. Gemeenten waarschuwen voor te ver doorgevoerde uniformiteit, die kan botsen met de behoefte aan maatwerk of lokale sturingsbehoeften. Genoemde aandachtspunten zijn onder meer:

- **Behoeft aan flexibiliteit** – Standaardisatie moet ruimte blijven bieden voor maatwerk en regionale variatie
- **Juridische en contractuele helderheid** – Er is weerstand bij aanbieders om informatie aan te leveren, zelfs als dit contractueel is vastgelegd. Dit komt deels voort uit een gebrek aan heldere juridische kaders: de verplichtingen zijn soms vaag geformuleerd, de reikwijdte van informatieverzoeken is onduidelijk of er bestaat discussie over proportionaliteit
- **Kwaliteitsborging** – Alleen standaardiseren is niet voldoende; het vraagt ook om toezicht op naleving en kwaliteit van de geleverde data.
- **Aard van de uitvraag** – Veel uitvragen zijn signaalgedreven en incidenteel. Een te rigide standaard kan in dat geval juist zorgen voor extra administratieve lasten in plaats van verlichting.

Er is brede erkenning onder gemeenten en jeugdhulpaanbieders dat standaardisatie van informatie-uitvragen kansen biedt voor een efficiëntere en minder belastende werkwijze. Tegelijkertijd moet standaardisatie voldoende flexibel blijven om recht te doen aan verschillen in regionale behoeften en sturingsvragen, én voorzien zijn van duidelijke afspraken over eigenaarschap, kwaliteit en juridische grondslag.

Concrete standaardisatiekansen

Op basis van de verzamelde data is voor drie kerncategorieën van indicatoren, **wachttijsten en wachttijden, kwaliteit** en **kostprijsberekeningen**, beoordeeld in hoeverre standaardisatie wenselijk en haalbaar is. Deze beoordeling is uitgevoerd aan de hand van drie uitgangspunten:

1. **Overlappende indicatoren** – In hoeverre wordt de betreffende informatie op dit moment al breed uitgevraagd door gemeenten?
2. **Behoeftegerichtheid** – In welke mate dragen de indicatoren bij aan beleidsontwikkeling, sturing en verantwoording?
3. **Haalbaarheid van standaardisatie** – Is het in de praktijk mogelijk om de indicatoren te standaardiseren, bijvoorbeeld op het gebied van definities, meetmethoden en datatoegang?

De resultaten zijn samengevat in de onderstaande tabel. Hieruit blijkt dat er vooral bij **onderaannemers, wachttijsten en wachttijden** en **kostprijsberekeningen** sprake is van hoge overlap en beleidsmatige relevantie, maar dat standaardisatie nog aandacht vraagt vanwege uiteenlopende definities en werkwijzen. Bij **kwaliteit** is de behoefte vanuit gemeenten groot, maar vormt de diversiteit aan indicatoren en meetinstrumenten een mogelijke belemmering voor uniforme toepassing.

Deze analyse vormt de basis voor het formuleren van realistische en gedragen standaardisatieopties op basis van het onderzoek.

Tabel 3: Overzicht van standaardisatiepotentieel

Indicator-categorie	Overlappende indicatoren	Behoeftegericht-heid	Haalbaarheid standaardisatie	Toelichting
Onderaannemers	Hoog Beperkte verscheidenheid in uitvragen	Hoog Ontstane hiaat in deponeringsdata kan verkleind worden	Hoog Minimale set standaard uitvragen leidt al tot verbetering	De 'black box' die ontstaan is rondom de inzet van onderaannemers wordt al beter als de naam en grootte van de opdracht bekend wordt.
Wachlijsten en wachttijden	Hoog Veel overlap tussen gemeenten	Hoog Cruciaal voor monitoring en beleidsinterventies	Hoog Redelijke haalbaarheid, maar definities en manieren van rapporteren verschillen	Verschillen in definities (bijv. start- en eindpunt wachttijd) vereisen afstemming voor eenduidige toepassing
Kwaliteit (bijv. uitval, cliënt-ervaring)	Laag tot middel Diversiteit aan indicatoren	Hoog Gemeenten hechten veel waarde aan kwaliteit voor sturing bij contractering	Laag Uniforme meting is lastig door variatie in methoden en interpretatie van "kwaliteit"	Hoewel er behoefte is aan kwaliteitsinformatie, ontbreken gestandaardiseerde meetmethoden en definities*
Kostprijs-berekeningen	Hoog Veel gevraagd bij contractering/aanbesteding	Hoog Belangrijk voor verantwoording en benchmarking	Middel Complex door verschillen in kostprijsopbouw bij aanbieders	De wens tot inzicht in kostprijzen is groot, maar vergelijkbaarheid tussen aanbieders is beperkt.

Noot (*) Aanbieders zijn per 2026 verplicht om outcome indicatoren bij het CBS aan te leveren ten behoeve van de Beleidsinformatie Jeugd. Hiermee hebben gemeenten inzicht in o.a. cliëntenervaring en doelrealisatie ([link](#)).

Op basis van de analyse hebben we verschillende scenario's voor standaardisatie opgesteld. Deze scenario's variëren in ambitie en impact: van minimale harmonisatie, zoals het afstemmen van terminologie, formats en definities, tot de invoering van een uniforme, verplichte set kernindicatoren (KPI's) voor alle gemeenten.

Door de scenario's concreet te maken, is inzicht ontstaan in de afruil tussen werkbaarheid, beleidswaarde en lastenverlichting. Dit biedt betrokken partijen houvast bij het maken van afgewogen keuzes over de gewenste mate en vorm van standaardisatie. Zie de onderstaande tabel voor een overzicht van de voorgestelde scenario's per indicatorcategorie.

Tabel 4: Overzicht van scenario's voor standaardisatie

Scenario	Omschrijving	Voordelen	Nadelen	Impact op administratieve lasten
1. Minimale harmonisatie	Afstemming van terminologie, definities en formats (bijv. voor wachttijd, uitval, cliëntgroepen). Geen verplichte indicatorenset.	• Laagdrempelig • Behoud van lokale autonomie • Direct toepasbaar	• Beperkt effect op uniformiteit • Inzicht en vergelijkbaarheid blijven beperkt • Niet afdwingbaar	Beperkte vermindering: aanbieders moeten relatief veel incidentele uitvragen beantwoorden
2. Gedeeltelijke standaardisatie	Richtlijn met kernset van aanbevolen indicatoren (bijv. voor wachttijden, cliënttevredenheid, kostprijzen). Gemeenten zijn vrij om aanvullende indicatoren toe te voegen.	• Vergroot vergelijkbaarheid • Bevordert kwaliteit van data • Ruimte voor lokale context	• Vereist afstemming en implementatie-inspanning • Niet volledig afdwingbaar	Merkbare vermindering: minder variatie in uitvragen leidt tot efficiëntere datalevering
3. Volledige standaardisatie (uniforme KPI-set)	Verplichte toepassing van een vaste set KPI's door alle gemeenten. Indicatoren worden centraal gedefinieerd en op vaste momenten en manieren uitgevraagd.	• Maximale vergelijkbaarheid • Sturing op landelijk niveau mogelijk • Grote reductie in maatwerk en dubbel werk • Afdwingbaar	• Verlies van lokale flexibiliteit • Zware implementatie vereist • Kans op weerstand vanuit praktijk	Hoge impact: één set aanlevercriteria leidt tot aanzienlijke lastenverlichting voor aanbieders

Op basis van de analyse van de informatie-uitvragen en de gesprekken met betrokken partijen hebben we per indicatorcategorie een passend standaardisatiescenario vastgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de mate van overlap in huidige praktijk, de beleidsmatige relevantie van de informatie, en de haalbaarheid van standaardisatie.

Tabel 5: Overzicht van scenario's per indicator-groep

Indicator-categorie	Scenario	Toelichting
Onderaannemers	3. Volledige standaardisatie (uniforme KPI-set)	Het wordt aanbevolen om op korte termijn inzicht in de inzet van onderaannemers te organiseren. Een minimale set aan datapunten maakt hier al een groot verschil in transparantie. Optioneel zou de DigiMV vragenlijst kunnen worden uitgebreid met naam, KvK, omzet (hoofdaannemer → onderaannemer) en type zorg.
Wachttijsten en wachttijden	3. Volledige standaardisatie (uniforme KPI-set)	Verschillen in definities (bijv. start- en eindpunt wachttijd) vereisen afstemming voor eenduidige toepassing. Verplichten van het rapporteren van wachttijsten en -tijden betekent voor veel aanbieders een hogere administratieve belasting, tenzij het berichtenverkeer hier landelijk op dezelfde manier wordt gebruikt. Het wordt aangeraden om het berichtenverkeer in te zetten.
Kwaliteit (bijv. uitval, cliëntervaring)	1. Minimale harmonisatie	Het wordt aangeraden toe te werken naar onderlinge afspraken tussen aanbieders en opdrachtgevers op het gebied van kwaliteit m.b.t. definities en terminologie. Data die al dan niet wijzen naar kwaliteit van zorg vormen één van de meest controversiële onderwerpen in het onderzoek.
Kostprijs-berekeningen	2. Gedeeltelijke standaardisatie	De wens tot inzicht in kostprijzen is groot, maar vergelijkbaarheid tussen aanbieders is beperkt. Naast afstemming over definities en formats zou een kernset aan indicatoren bijdragen aan de standaardisatie van kostprijsberekeningen, rekening houdend met gemeentelijke vrijheid in beleidsvoering.

Voor onderaannemers adviseren we om een volledig gestandaardiseerde, doch beperkte, KPI-set te identificeren, die maakt dat er transparantie komt over de (mate van) inzet van onderaannemers. In 2021 werd via het DigiMV een lijst met namen en KvK-nummers van onderaannemers uitgevraagd. Deze verplichte informatie is echter komen te vervallen in de jaren erna. Het wordt haalbaar geacht om deze vraag terug te halen, alsmede de kosten die de hoofdaannemer heeft gemaakt per onderaannemer en per type zorg.

Voor wachttijsten en wachttijden adviseren we een volledige standaardisatie. Deze indicatoren worden door vrijwel alle gemeenten uitgevraagd en zijn cruciaal voor monitoring, sturing en verantwoording. Er bestaat variatie in hoe deze begrippen worden gehanteerd, maar we achten het haalbaar en wenselijk

om tot een uniforme set definities en meetmethoden te komen die voor alle gemeenten verplicht geldt. Dit vergroot de vergelijkbaarheid tussen regio's en kan de administratieve last voor aanbieders aanzienlijk verminderen.

Voor kwaliteit, zoals cliëntervaringen, uitval en behandelresultaten, is de behoefte aan inzicht groot, maar de diversiteit in meetinstrumenten en definities vormt een uitdaging. Vanaf 2026 zullen de Outcome Indicatoren binnen Beleidsinformatie Jeugd daar mogelijk een oplossing voor vormen. Daarnaast adviseren we voor nu een gedeeltelijke standaardisatie, waarbij in eerste instantie een richtlijn met aanbevolen kernindicatoren wordt opgesteld. Gemeenten kunnen deze indicatoren gebruiken als basis, maar behouden de mogelijkheid om verdiepende informatie uit te vragen op basis van hun lokale context. Deze benadering biedt houvast zonder de flexibiliteit volledig te beperken. Ook helpt dit jeugdhulpaanbieders om eenduidig kwaliteitsindicatoren te meten en daarop te rapporteren richting gemeenten en inkoopregio's.

Voor kostprijsberekeningen is de situatie complex, onder andere door verschillen in aanbiederstructuren, contractvormen en interne systemen. Tegelijkertijd is standaardisatie juist hier noodzakelijk, vanwege de aanzienlijke tijdsinvestering en administratieve lasten die deze uitvragen met zich meebrengen. Een betere standaardisering kan aanbieders en gemeenten veel werk besparen en de kwaliteit van de data verbeteren. Daarom adviseren we om in te zetten op een gefaseerde aanpak richting volledige standaardisatie, te beginnen met het uniformeren van definities, formats en terminologie. Dit kan vervolgens worden uitgebreid naar een richtlijn met rekenmethodieken.

Hoewel verschillen in schaalgrootte en administratieve capaciteit invloed hebben op hoe aanbieders informatieverzoeken kunnen verwerken, is het standaardisatiepotentieel in de kern gelijk voor alle typen aanbieders. Omdat gemeenten informatie doorgaans uitvragen op basis van signalen, krijgen aanbieders, ongeacht omvang, vaak vergelijkbare vragen voorgeschied. Juist solistisch werkenden, die minder capaciteit hebben om op dergelijke verzoeken in te spelen, ondervinden hiervan disproportioneel veel last. Een eenduidige en voorspelbare informatiepraktijk verlaagt de administratieve druk voor alle partijen, maar biedt in het bijzonder verlichting voor kleinere en zelfstandig werkende professionals.

Deze gedifferentieerde aanpak zorgt ervoor dat standaardisatie wordt ingezet waar het de meeste meerwaarde biedt, zonder onnodige druk of complexiteit te veroorzaken voor gemeenten en aanbieders.

Conclusie

Dit rapport heeft inzicht gegeven in de aard, motieven en verschillen rondom de aanvullende informatie-uitvragen die gemeenten en inkoopregio's doen bij jeugdhulpaanbieders. De centrale onderzoeksvragen waren: welke informatie wordt gevraagd, in hoeverre overlapt dit met bestaande jaarverantwoordingen, hoe verschilt dit per type gemeente en aanbieder, wat zijn de onderliggende informatiebehoeften, en welke ruimte is er voor standaardisatie?

Uit het onderzoek blijkt dat gemeenten aanvullend op standaardinformatiebronnen, zoals DigiMV en het berichtenverkeer, extra gegevens opvragen bij aanbieders. Deze uitvragen verschillen in vorm, frequentie en inhoud, afhankelijk van het bekostigingsmodel of uitvoeringsvariant, het type gemeente en de contractrelatie met aanbieders. Gemeenten maken deels onderscheid in het type aanbieder, vooral op basis van omvang en contractrelatie, maar dit is niet altijd consequent. Dit komt met name doordat gemeenten signaalgedreven werken: er wordt ongeacht type aanbieder aanvullende informatie gevraagd zodra er bepaalde signalen zijn. De informatiebehoefte achter deze uitvragen is divers en wordt vaak gedreven door sturing, kwaliteitsmonitoring en risicobeheersing. Veel uitvragen zijn incidenteel van aard, wat leidt tot een hoge administratieve last en onvoorspelbaarheid voor aanbieders.

Er is duidelijke behoefte aan meer standaardisatie, met name rondom eenduidige definities voor kwaliteitsindicatoren, wachttijden en kostprijsberekeningen. Tegelijkertijd vraagt standaardisatie om voldoende flexibiliteit, zodat regionale verschillen en specifieke beleidsvragen kunnen worden meegenomen. Belangrijk is ook het scheppen van heldere afspraken in contracten om wederzijdse verwachtingen rondom data-aanlevering te verduidelijken.

Standaardisatiepotentieel beoordeeld

Op basis van analyse van data en interviews, en validatiegesprekken is per indicatorcategorie een passend standaardisatiescenario opgesteld. Voor **onderaannemers** wordt aanbevolen een selecte gestandaardiseerde KPI-set op te stellen, voor **wachttijden en wachttijden** adviseren we volledige standaardisatie vanwege het brede gebruik, beleidsmatige belang en de haalbaarheid. Voor **kwaliteit** (zoals cliëntervaringen en behandelresultaten) is een richtlijn met kernindicatoren passend, om houvast te bieden zonder lokale flexibiliteit te verliezen. Bij **kostprijsberekeningen** is de situatie complex, maar standaardisatie is noodzakelijk om administratieve lasten te verlagen; dit vraagt om een gefaseerde aanpak richting uniforme definities en methodieken. Standaardisatie is voor alle aanbieders relevant, maar biedt vooral verlichting voor kleinere partijen met beperkte capaciteit. Deze gedifferentieerde benadering voorkomt onnodige belasting en maximaliseert de meerwaarde.

Overige aanbevelingen

1. **Zet in op de systematische monitoring, handhaving en waarborging van datakwaliteit** van aangeleverde gegevens, zowel binnen bestaande als potentiële nieuwe standaard informatiebronnen. Door te zorgen dat data betrouwbaar en compleet is, bijvoorbeeld op DigiMV, wordt de bruikbaarheid van de informatie voor sturing en verantwoording vergroot, en neemt de administratieve last bij aanbieders af doordat correctie en heruitvragen worden beperkt.

2. **Vergroot het bewustzijn en gebruik van bestaande databronnen, zoals Beleidsinformatie Jeugd en DigiMV, onder gemeenten.** Door actiever te communiceren over de beschikbaarheid, inhoud en bruikbaarheid van deze bronnen, kunnen dubbele of aanvullende informatie-uitvragen worden voorkomen. Veel gemeenten maken nog beperkt gebruik van Beleidsinformatie Jeugd, en ook de toegankelijkheid en toepassing van gegevens uit DigiMV is niet overal bekend. Breed inzicht in wat reeds beschikbaar is, vermindert de noodzaak voor incidentele dataverzoeken en draagt bij aan een efficiëntere, datagedreven werkwijze.
3. **Promoot en ondersteun regionale 'best practice dagen'** voor gemeenten en inkoopregio's waarin succesvolle werkwijzen rondom informatie-uitvraag en contractmanagement worden gedeeld. Hierbij is het van belang ook expliciet aandacht te besteden aan de dynamiek tussen de inrichting van de regio en individuele gemeenten, aangezien regionale samenwerking relatief nieuw is en vraagt om duidelijke rollen, verantwoordelijkheden en afstemming. Dit helpt gemeenten en regio's om hun processen beter op elkaar af te stemmen en de informatie-uitvraag efficiënter en consistentier te organiseren.

Door deze stappen te zetten, kan de sector een belangrijke slag maken in het verbeteren van de samenwerking tussen gemeenten en aanbieders, het verminderen van administratieve lasten en het verhogen van de kwaliteit van jeugdhulp. Hiermee creëren we een stevig fundament voor een toekomstbestendig sturingsmodel dat recht doet aan de behoeften van alle partijen.

Bijlagen

Methodiek

De methodiek van het onderzoek bestaat uit drie duidelijke fases. Hieronder wordt per fase toegelicht welke methode is toegepast en, indien relevant, hoeveel partijen zijn betrokken.

Stap 1: Dataverzameling – kwantitatief

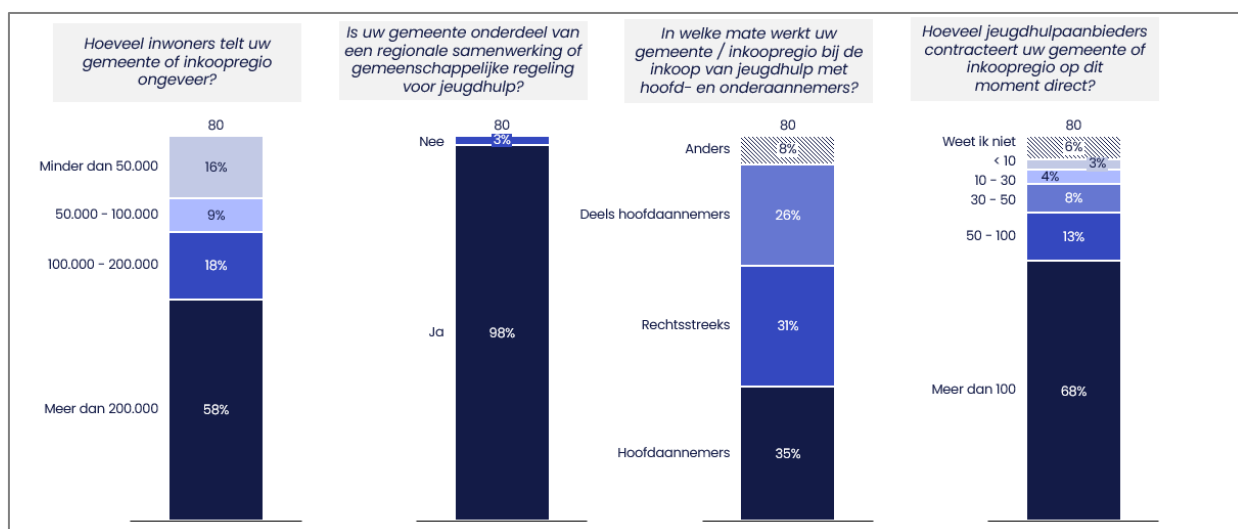
In de eerste fase is een landelijke survey uitgezet onder gemeenten. Hierop hebben uiteindelijk 80 respondenten gereageerd. Doel van de survey was om een volledig beeld te krijgen van de extra informatie-uitvragen die gemeenten doen, aan de hand van een gestructureerde vragenlijst.

De vragenlijst is opgesteld op basis van de bestaande kennis en ervaring van A-INSIGHTS en is aangevuld met specifieke vragen in het kader van dit onderzoek. Vooraf is de vragenlijst afgestemd met het ministerie van VWS en met de begeleidingsgroep, waarin vertegenwoordigers van VNG, LVVP, de Nederlandse GGZ, VGN, Jeugdzorg Nederland en het ministerie van VWS deel hebben genomen.

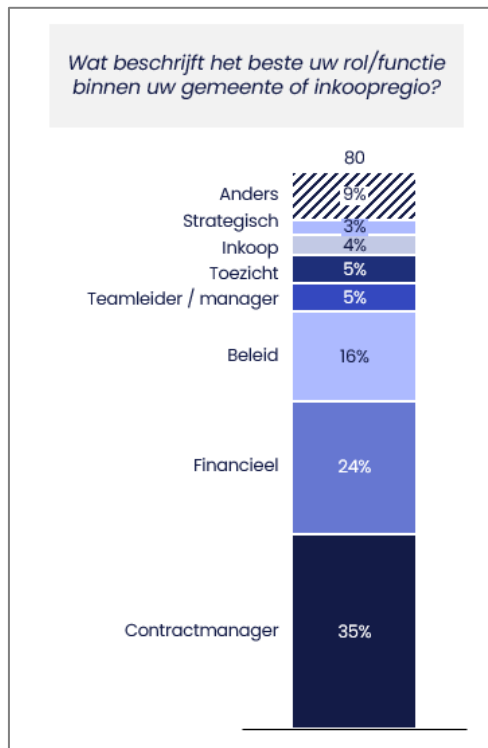
De survey is verspreid onder relevante gemeentelijke contactpersonen via een eerste e-mail van het ministerie van VWS. Vervolgens heeft A-INSIGHTS de opvolging verzorgd om de respons te verhogen.

Om een volledig en representatief beeld te krijgen van de extra informatie-uitvragen binnen de jeugdzorg, was het van belang om verschillende functies binnen gemeenten te betrekken bij de survey. Iedere functie vervult een eigen rol en kan daardoor op een andere manier naar informatie kijken of andere uitvragen doen. Om die reden hebben sommige gemeenten meerdere antwoorden ingediend. Echter, regelmatig gaven gemeenten of inkoopregio's aan dat de vragenlijst door meerdere medewerkers gezamenlijk is ingevuld, om zo een zo volledig mogelijk beeld te schetsen.

Grafiek 9: Kenmerken gemeenten – respondenten survey

Grafiek 10: Functies / rollen van respondenten

Op basis van een eerste analyse van de surveyresultaten zijn de belangrijkste hypothesen geformuleerd. Deze hypothesen vormden de basis voor de ontwikkeling van de interviewleidraad voor de verdiepende gesprekken.

Van de 80 respondenten gaven 27 aan bereid te zijn mee te werken aan een vervolginterview. Uiteindelijk zijn er 20 verdiepende interviews afgenomen met vertegenwoordigers van gemeenten en inkoopregio's. In drie gevallen namen meerdere personen gezamenlijk deel aan het interview.

Stap 2: Kwalitatieve verdieping en detailanalyse per cluster

Voor de verdiepende analyse zijn de gemeenten ingedeeld in clusters. Elk cluster bevatte voldoende respondenten om onderlinge vergelijkingen te maken en hieruit conclusies te trekken.

Het doel van deze fase was om meer inzicht te krijgen in de nuances en achterliggende motieven van de informatie-uitvragen. Hiervoor zijn verdiepende interviews gehouden met gemeenten en inkoopregio's. Daarnaast zijn in deze fase ook gesprekken en werksessies georganiseerd met jeugdhulpaanbieders. Tijdens deze interviews zijn de eerste surveyresultaten en hypothesen gedeeld en besproken, om te toetsen of deze herkenbaar waren vanuit het perspectief van aanbieders. Door beide perspectieven – gemeenten en aanbieders – te combineren, is een completer beeld ontstaan van de informatie-uitvragen.

Net als de survey is ook de interviewleidraad afgestemd met de begeleidingsgroep. De interviews waren semi-gestructureerd: er werd gewerkt met een vaste vragenlijst, maar er was ruimte om door te vragen en het gesprek flexibel te laten verlopen. Alle gesprekken zijn opgenomen en met behulp van een AI-notetaker volledig uitgewerkt en geanalyseerd.

Voor de jeugdhulpaanbieders is een combinatie van individuele interviews en een groepssessie georganiseerd. De groepssessie werd georganiseerd door Jeugdzorg Nederland en omvatte negen aanbieders (sommige aanbieders waren met meerdere vertegenwoordigers aanwezig). Daarnaast zijn vier losse interviews gehouden, waarvan twee met partijen die niet konden deelnemen aan de groepssessie. Een apart interview met twee organisaties richtte zich specifiek op het thema hoofdaannemerschap en de samenwerking met gemeenten met een taakgerichte uitvoeringsvariant. Tot slot is één interview via de Nederlandse GGZ tot stand gekomen. In de gesprekken met jeugdhulpaanbieders zijn diverse grafieken uit de surveyresultaten gebruikt om te toetsen of deze herkenbaar waren en om extra context te verzamelen.

Stap 3: Synthese en standaardisatiepotentieel

Na de kwantitatieve en kwalitatieve analyses volgt de synthese, waarin de verkregen inzichten zijn vertaald naar een concrete beoordeling van het standaardisatiepotentieel. Dit proces bestaat uit drie onderdelen:

1. Het formuleren van mogelijkheden voor uniformering
2. Het toetsen van bevindingen in validatiesessies
3. De oplevering van het concept- en eindrapport

Bij de beoordeling van het standaardisatiepotentieel is gekeken naar meerdere aspecten. Zo is geanalyseerd welke indicatoren het vaakst worden uitgevraagd, welke daadwerkelijk relevant zijn voor sturing en beleidsontwikkeling, en in hoeverre standaardisatie haalbaar is. Daarbij is ook nadrukkelijk gekeken naar de bijdrage die standaardisatie kan leveren aan het verminderen van administratieve lasten.

Het standaardisatiepotentieel varieert van minimale harmonisatie tot een meer verregaande standaardisatie met een uniforme set van kernindicatoren (KPI's) voor gemeenten.

Om de bruikbaarheid en het draagvlak van deze standaardisatieopties te toetsen, zijn validatiesessies georganiseerd met vertegenwoordigers van gemeenten, inkoopregio's en jeugdhulpaanbieders.

Survey

Introductie en gemeenteprofiel

Gemeenten vragen naast de verplichte landelijke jaarverantwoording via DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd en berichtenverkeer (zie toelichtingen op volgende pagina) regelmatig aanvullende informatie op bij jeugdhulpaanbieders. Wat precies wordt opgevraagd en hoe dit per gemeente verschilt, is op dit moment niet goed in beeld.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wil daarom inzicht krijgen in de huidige praktijk: welke informatie aanvullend wordt uitgevraagd, met welk doel, en of er mogelijkheden zijn om dit beter op elkaar af te stemmen. Zo kan worden onderzocht hoe het proces verbeterd kan worden en hoe de administratieve lasten voor zowel gemeenten als aanbieders structureel kunnen worden verminderd. Met deze survey wordt gericht in kaart gebracht welke extra informatie gemeenten opvragen bij verschillende typen jeugdhulpaanbieders.

Voor dit onderzoek werkt het Ministerie van VWS samen met A-Insights, vanwege hun expertise op het gebied van dataverzameling en -analyse in het sociaal domein.

Het invullen van de survey duurt ongeveer 10-15 minuten. Uw antwoorden worden anoniem verwerkt en de resultaten worden uitsluitend gebruikt voor onderzoeksdoeleinden.

Alvast hartelijk dank voor uw waardevolle bijdrage!

Belangrijk: in dit onderzoek gaat het niet over informatie-uitvraag bij buurt- of wijkteams, aangezien deze geen verantwoordingsverplichting hebben.

Informatie over DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd en het berichtenverkeer

Indien u bekend bent met de verplichte verantwoording van jeugdhulpaanbieders in DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd en het berichtenverkeer, kunt u deze pagina overslaan

DigiMV

DigiMV is het digitale platform waar jeugdhulpaanbieders jaarlijks hun jaarverantwoording moeten aanleveren. Deze verplichting geldt voor alle jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen die onder de Jeugdwet vallen, met uitzondering van solistisch werkende jeugdhulpverleners. De jaarverantwoording bevat onderstaande elementen en moet vóór 1 juni van elk jaar worden ingediend:

Financiële gegevens:

- **Balans:** Een overzicht van de activa, passiva en eigen vermogen van de organisatie.
- **Winst- en verliesrekening:** Een gedetailleerd overzicht van de inkomsten en uitgaven van de organisatie.

- **Toelichting op de cijfers:** Uitleg van de financiële gegevens, zoals belangrijke veranderingen of afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren.
- **Accountantsverklaring**

Productiegegevens:

- **Aantal geleverde jeugdhulptrajecten:** Het aantal cliënten dat is geholpen en het type jeugdhulp dat is geleverd
- **Soort en aard van de geleverde zorg:** Gegevens over de verschillende vormen van jeugdhulp die zijn geleverd, zoals ambulante zorg, begeleiding, therapieën, etc.

Organisatiegegevens:

- **Kerngegevens van de organisatie:** Zoals de naam van de organisatie, contactinformatie, de rechtsvorm, en een overzicht van de bestuurders.
- **Aantal medewerkers:** Het aantal medewerkers en de aard van hun werkzaamheden, bijvoorbeeld zorgverleners, administratief personeel, etc. Inclusief % van zorg die uitbesteed is

Beleidsinformatie Jeugd

In de jeugdwet is vastgelegd dat alle aanbieders van jeugdhulp elk halfjaar een beperkte set gegevens over de verleende jeugdhulp moeten aanleveren bij het CBS. In sommige gevallen valt het wijkteam van de gemeente ook onder deze verplichting. Dit is het geval als het wijkteam zelf ook jeugdhulp geeft.

De belangrijkste gegevens zijn:

- Basis informatie over jeugdige en en jeugdhulp
- Gegevens over 'outcome jeugdhulp', zoals uitval cliënten (reden van beëindiging van de jeugdhulp), tevredenheid en doelrealisatie
- Gegevens over jeugdbescherming en jeugdreclassering

Berichtenverkeer

In het berichtenverkeer in de jeugdzorg wordt via het zogeheten iJW-berichtenverkeer informatie uitgewisseld tussen jeugdhulpaanbieders en gemeenten. Deze informatie-uitwisseling is gestandaardiseerd en geregeld via landelijke standaarden onder beheer van VNG Realisatie. Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de toewijzing, betaling en verantwoording van jeugdhulp. Het gebruik van het iJW-standaardberichtenverkeer is verplicht voor gemeenten en aanbieders die zorg leveren die op basis van een beschikking wordt toegekend. De wettelijke basis hiervoor ligt in het Besluit Jeugdwet, waarin het gebruik van de standaard wordt voorgeschreven als onderdeel van de administratieplicht.

De belangrijkste berichten zijn:

- Verzoek op toewijzing (clientgegevens, type jeugdhulp, start- en einddatum, volume, verwijzer)
- Toewijzing ontvangen bevestigen/weigeren

- Start/stop jeugdhulp
- Declaratiebericht (verleende zorg, datum/ dienstperiode, aantal uren/dagdelen, tarief en bedrag)
- Retourbericht

Q1: Hoeveel inwoners telt uw gemeente of inkoopregio ongeveer?

- ☐ Minder dan 50.000
- ☐ 50.000 - 100.000
- ☐ 100.000 - 200.000
- ☐ Meer dan 200.000

Q2: Wat beschrijft het beste uw rol/functie binnen uw gemeente of inkoopregio?

- ☐ Beleidsadviseur / Beleidsmedewerker
 - ☐ Inkoopadviseur
 - ☐ Contractmanager
 - ☐ Toezichthouder sociaal domein
 - ☐ Teamleider / Manager sociaal domein
 - ☐ Financieel medewerker / controller
 - ☐ Projectleider / Strategisch adviseur
 - ☐ Anders, namelijk::
-

Q3: Is uw gemeente onderdeel van een regionale samenwerking of gemeenschappelijke regeling voor jeugdhulp?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

Q4: *Optioneel*: In welke gemeenschappelijke regeling of regionale samenwerking neemt uw gemeente deel voor jeugdhulp?

Q5: Welke typen inkoopprocedures hanteert uw gemeente of inkoopregio momenteel voor jeugdhulp? Selecteer alle relevante opties en verdeel in totaal 100 punten over de geselecteerde procedures, afhankelijk van de mate waarin ze worden toegepast.

Open House	☐
Overheidsopdracht / Aanbesteding	☐
Subsidie	☐
Anders, namelijk	☐

Q6: Welke typering past het best bij het bekostigingsmodel voor jeugdzorg van uw gemeente / inkoopregio? Selecteer alle relevante opties en verdeel in totaal 100 punten over de geselecteerde bekostigingsmodellen, afhankelijk van de mate waarin ze worden toegepast.

Productiebekostiging / Inspanningsgerichte bekostiging	☐
Resultaatbekostiging / Outputgericht	☐
Taakgericht / Lump Sum / Populatiebekostiging	☐
Anders, namelijk	☐

Q7: In welke mate werkt uw gemeente / inkoopregio bij de inkoop van jeugdhulp met hoofd- en onderaannemers? Kies het antwoord dat het beste past

- ☐ Wij werken hoofdzakelijk met hoofdaannemers die onderaannemers inschakelen
- ☐ Wij werken deels met hoofdaannemers en deels met direct gecontracteerde aanbieders
- ☐ Wij contracteren alle jeugdhulpaanbieders rechtstreeks, zonder hoofdaannemers
- ☐ Anders, namelijk:

Q8: Hoeveel jeugdhulpaanbieders contracteert uw gemeente of inkoopregio op dit moment direct?

- ☐ Minder dan 10
- ☐ 10-30
- ☐ 30-50
- ☐ 50-100
- ☐ Meer dan 100
- ☐ Weet ik niet

Q9: Vraagt uw gemeente of inkoopregio, naast de verplichte DigiMV-jaarverantwoording en informatie uit het berichtenverkeer, aanvullende informatie op bij jeugdhulpaanbieders?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

Q10: Waarom vraag of uw gemeente of inkoopregio extra informatie op, naast de informatie die beschikbaar is in DigiMV of het berichtenverkeer?

Meerdere keuzes mogelijk

- ☐ Er missen gegevens die voor ons belangrijk zijn
- ☐ Gegevens komen voor ons te laat
- ☐ Gegevens zijn niet betrouwbaar
- ☐ Gegevens zijn niet frequent genoeg beschikbaar
- ☐ Anders, namelijk:

Q11 Heeft uw gemeente/inkoopregio in het eigen beleid vastgelegd welke gegevens zorgaanbieders verplicht moeten aanleveren naast de verplichte verantwoording via DigiMV en het berichtenverkeer?

- ☐ Ja, dit is vastgelegd in ons gemeentelijke beleid
- ☐ Ja, dit is vastgelegd in regionale afspraken (bijvoorbeeld binnen de inkoopregio of gemeenschappelijke regeling)
- ☐ Nee, er zijn geen aanvullende afspraken vastgelegd
- ☐ Er zijn mondelinge of informele afspraken gemaakt, maar deze zijn niet officieel vastgelegd
- ☐ Anders, namelijk:

Gegevensuitvraag

Q12: Welke aanvullende gegevens vraagt u of uw gemeente / inkoopregio op bij jeugdhulpaanbieders?

Let op: graag begrijpen we nu in z'n algemeenheid welke extra gegevens er worden opgevraagd. Hierna gaan we dieper in op hoe deze uitvragen mogelijk verschillen per type aanbieder en de onderliggende behoeften van de informatie-uitvraag. Er zijn meerdere keuzes mogelijk

Ook hier geldt dat we niet geïnteresseerd zijn in informatie uitvraag bij buurt- of wijkteams

- ☐ Financiële gegevens (bijv. kwartaalcijfers, uitgebreidere toelichting op jaarrekening, winstuitkeringsgegevens)
 - ☐ Productie- of volumegegevens (bijv. duur van trajecten, aantal uren zorg, clientkenmerken)
 - ☐ Wachttijden en capaciteitsgegevens (bijv. wachtlijstaantallen en gemiddelde wachttijd, beschikbare behandelplekken)
 - ☐ Kwaliteitsgegevens (bijv. clienttevredenheid, audits)
 - ☐ Casusniveau (client specifieke data) of maatwerkrapportages
 - ☐ Behaalde resultaten van geleverde zorg (bijv. verbeterde zelfredzaamheid, uitstroom zonder vervolgzorg)
 - ☐ Medewerkersgegevens (bijv. diploma's, personeelsverloop, personeelsinzet of capaciteit)
 - ☐ Concernstructuren (bijv. moedermaatschappijen, verbonden partijen)
 - ☐ WNT gegevens
 - ☐ Anders, namelijk:
-

Q13: Voor alle geselecteerde gegevens, wat zijn specifieke KPIs of metrics die uitgevraagd worden? Vul in in het tekstvak

Financiële gegevens ¹⁾	
Productie- of volumegegevens ²⁾	
Wachttijden en capaciteitsgegevens ³⁾	
Kwaliteitsgegevens ⁴⁾	
Casusniveau of maatwerkrapportages ⁵⁾	
Behaalde resultaten van geleverde zorg ⁶⁾	
Medewerkersgegevens ⁷⁾	
Concernstructuren ⁸⁾	
WNT gegevens ⁹⁾	
Anders ¹⁰⁾	

Q14: Maakt uw gemeente / inkoopregio onderscheid in wat er wordt uitgevraagd bij verschillende typen aanbieders?

Meerdere keuzes mogelijk

- ☐ Ja, afhankelijk van totale omvang van de aanbieder (bijv. grote vs. kleine of solistische aanbieders)
- ☐ Ja, afhankelijk van omvang van de aanbieder in mijn gemeente / regio (op basis van contractwaarde)
- ☐ Ja, afhankelijk van contractrelatie (bijv. hoofd- vs. onderaannemers)
- ☐ Ja, afhankelijk van type jeugdzorg die de aanbieder levert (bijv. specialistische jeugdhulp vs jeugdhulp zonder inzet specialistische zorg)
- ☐ Nee, het is puur afhankelijk van een specifieke situatie bij een aanbieder (incidenteel)
- ☐ Nee, alle aanbieders krijgen dezelfde uitvraag
- ☐ Anders, namelijk:

Q15: Bij welke soorten aanvullende gegevens maakt u onderscheid tussen verschillende typen aanbieders?

Meerdere keuzes mogelijk

	Totale omvang aanbieder ¹⁾	Omvang van aanbieder in mijn gemeente/regio ²⁾	Contractrelatie ³⁾	Type jeugdzorg ⁴⁾	Toelichting:
Financiële gegevens ⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Productie- of volumegegevens ⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Wachttijden en capaciteitsgegevens ⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Kwaliteitsgegevens ⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Casusniveau of maatwerkrapportages ⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Behaalde resultaten van geleverde zorg ¹⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Medewerkersgegevens ¹¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Concernstructuren ¹²⁾	☐	☐	☐	☐	☐
WNT gegevens ¹³⁾	☐	☐	☐	☐	☐
Anders ¹⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐

Q16: Wat is de reden of behoefte achter deze uitvraag?

Meerdere keuzes mogelijk

	Beleidsontwikkeling of evaluatie	Monitoring & sturing kwaliteit	Inkoop- en contractmanagement	Sturing op wachtlijsten/tijden	Financieel toezicht	Risicoanalyse / signalering	Ander s, namelijk
Financiële gegevens ¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Productie- of volumegegevens ²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wachttijden en capaciteitsgegevens ³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kwaliteitsgegevens ⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Casusniveau of maatwerkrapportages ⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Behaalde resultaten van geleverde zorg ⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medewerkersgegevens ⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Concernstructuren ⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
WNT gegevens ⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders ¹⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q17: Hoe vaak vraagt uw gemeente / inkoopregio deze aanvullende gegevens op?

Meerdere keuzes mogelijk

	Maandelijks	Per kwartaal	Halfjaarlijks	Jaarlijks	Op verzoek (incidenteel)	Anders, namelijk
Financiële gegevens ¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Productie- of volumegegevens ²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wachttijden en capaciteitsgegevens ³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kwaliteitsgegevens ⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Casusniveau of maatwerkrapportages ⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Behaalde resultaten van geleverde zorg ⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medewerkersgegevens ⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Concernstructuren ⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
WNT gegevens ⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders ¹⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q18: Op welke manier vraagt uw gemeente of inkoopregio deze gegevens op

Meerdere keuzes mogelijk

	Vast format/sjabloon	Online portaal / dashboard	Maatwerkverzoeken	Rapportvorm	Via berichtenverkeer	Anders, namelijk
Financiële gegevens ¹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Productie- of volumegegevens ²⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wachttijden en capaciteitsgegevens ³⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kwaliteitsgegevens ⁴⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Casusniveau of maatwerkrapportages ⁵⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Behaalde resultaten van geleverde zorg ⁶⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medewerkersgegevens ⁷⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Concernstructuren ⁸⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
WNT gegevens ⁹⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders ¹⁰⁾	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q19: Is er afstemming binnen de gemeente / inkoopregio of met andere gemeenten / inkoopregio's over de extra gegevens die worden uitgevraagd?

- ☐ Ja, er is afstemming binnen de gemeente of inkoopregio
- ☐ Ja, er is (regionale) afstemming en harmonisatie
- ☐ Gedeeltelijk, sommige onderdelen zijn afgestemd
- ☐ Nee, elke gemeente/inkoopregio bepaalt dat zelfstandig
- ☐ Weet ik niet

Q20: In hoeverre ervaart u knelpunten bij de huidige aanvullende informatie-uitvraag richting aanbieders?

Let op, dit betreft niet de verplichte verantwoording in DigiMV, maar enkel de aanvullende uitvragen. Meerdere keuzes mogelijk

- ☐ De formats sluiten niet goed aan bij de praktijk
 - ☐ De kwaliteit van aangeleverde data is onvoldoende
 - ☐ Er is te weinig capaciteit voor verwerking en analyse
 - ☐ Aanbieders ervaren de uitvraag als te belastend
 - ☐ Er is onvoldoende uniformiteit tussen gemeenten
 - ☐ Het duurt lang voordat de informatie wordt aangeleverd
 - ☐ Geen knelpunten ervaren
 - ☐ Anders, namelijk:
-

Q21: Ziet u of uw gemeente kansen voor standaardisatie van de informatie-uitvraag in de jeugdhulp?

- ☐ Ja, er is behoefte aan landelijke of regionale standaarden
- ☐ Nee, de huidige praktijk voldoet
- ☐ Weet ik niet

Q22: Optioneel: Toelichting op vorige vraag

Afsluiting

Q23: *Optioneel*: Voor welke gemeente of inkoopregio werkt u?

Q24: *Optioneel*: Wilt u verder nog iets kwijt in verband met dit onderzoek?

Q25: Wilt u benaderd worden voor eventueel vervolgonderzoek of verdiepende interviews?

Belangrijk: uw antwoorden op deze vragenlijst worden losgekoppeld van uw e-mailadres en volledig anoniem verwerkt

- ☐ Ja, graag. Mijn e-mailadres is: _____
- ☐ Nee, liever niet

Hartelijk dank voor uw deelname.

Interviewleidraad verdiepende gesprekken

Introductie

- Uitleg doel van het onderzoek, en toelichten dat dit interview bedoeld is voor verdieping op de resultaten van de anonieme enquête. Gesprek met 27 mensen van gemeenten/zorgregio's.
- Benoemen dat er mogelijk overlap zit met eerdere antwoorden (gegeven anonimiteit van survey), maar dat dit gesprek helpt om de context en nuance beter te begrijpen.
- Aantal onderdelen in het gesprek: redenen en noodzaak van extra informatie-uitvragen, inhoud en uitvoering ervan, ervaren administratieve lasten en verbetermogelijkheden, blik op standaardisatie, afsluiting
- Bevestigen onder welke gemeente of inkoopregio de respondent valt, en in welke rol hij/zij betrokken is bij de informatie-uitvragen

1. Redenen en noodzaak van extra informatie-uitvragen

Doel: begrijpen waarom extra uitvragen plaatsvinden en hoe de respondent dat beleeft

- Hoe kijk je naar de huidige standaard beschikbare data voor jeugdhulp, met DigiMV, Beleidsinformatie Jeugd en berichtenverkeer? Hoe wordt de data gebruikt?
- Waar loop je tegenaan binnen deze structuur? Wat zijn volgens jou de belangrijkste knelpunten?
 - Berichtenverkeer: onderaannemers buiten beeld? Mogen jullie informatie in berichtenverkeer gebruiken? Bijv. leeftijd van klanten?
- Wat is voor jullie de belangrijkste reden om aanvullende informatie bij jeugdhulpaanbieders op te vragen?
- In hoeverre is er intern (in de gemeente/regio) consensus over de noodzaak van deze informatie-uitvragen?

2. Inhoud en uitvoering van de informatie-uitvraag

Doel: inzicht krijgen in wat wordt uitgevraagd, en hoe

- Welke gegevens vragen jullie aanvullend uit bij jeugdhulpaanbieders, en hoe vaak? Kun je daar voorbeelden van geven?
- Verschilt dit type informatie per type aanbieder, type zorg, of bijvoorbeeld de omvang van de organisatie?
- Op welke manier leggen jullie deze uitvragen neer bij aanbieders? (Bijv. via e-mail, standaardformat, portaal, Excel-document, etc.)
- Wat gebeurt er met de extra informatie zodra die binnen is? Hoe wordt deze gebruikt in de praktijk (beleid, contractering, verantwoording)?

- Hoe reageren aanbieders doorgaans op deze uitvragen?
(Bijv. begripvol, kritisch, veel vragen, weinig respons)
- Is er overleg vooraf met aanbieders over wát jullie uitvragen, of is dat een eenzijdige keuze?
- Zijn er voorbeelden van informatie-uitvragen die goed werkten of juist weerstand opriepen?

3. Ervaren administratieve lasten en verbetermogelijkheden

Doel: inzicht in waar de grootste belasting zit, en hoe die verminderd kan worden

- Wat zie jij als de belangrijkste bronnen van administratieve lasten met betrekking tot de extra informatie-uitvragen, zowel voor aanbieders als voor de gemeente zelf?
- Zou het helpen als aanbieders meer zicht hadden op wat er met de gegevens gebeurt?
- Waar zit volgens jou de meeste administratieve last: in de inhoud van de vragen zelf (bijvoorbeeld ingewikkelde of gedetailleerde informatie), in de manier waarop de informatie wordt opgevraagd (zoals formats of systemen), of in de afstemming en communicatie rondom de uitvraag (bijvoorbeeld onduidelijkheid, verschillende betrokkenen, deadlines)?
- Zijn er dingen die jullie zelf al hebben aangepast of willen aanpassen om die lasten te verlagen?
- Hoe kijk je aan tegen de balans tussen standaardisatie van gegevens en de lasten die dat met zich meebrengt?
- Zit er een spanningsveld tussen beleidsinformatiebehoefte en de uitvoerbaarheid voor aanbieders?

4. Blik op samenwerking en standaardisatie

Doel: verkennen waar mogelijk oplossingen liggen

- Hoe verloopt de samenwerking met andere gemeenten of binnen jullie regio als het gaat om informatie-uitvragen?
- Wat zou er nodig zijn om regionaal tot betere afstemming te komen – is dat capaciteit, eigenaarschap, technische ondersteuning...?
- Waar zie jij de meeste ruimte voor standaardisatie? En wat zou dat concreet opleveren, voor jullie én voor aanbieders?
- Bestaan er al goede voorbeelden van standaardisatie (formats, portalen, datadefinities) waar jullie op aanhaken?
- Waar ligt de balans tussen het standaardiseren van informatie-uitvragen (wat extra verplichtingen met zich meebrengt) en het daadwerkelijk verlagen van administratieve lasten?
- Wat zouden alle betrokkenen (jeugdhulpaanbieders, gemeenten, overheid) kunnen doen om het proces rondom informatie uitwisselingen te verbeteren?

5. Afsluiting

- Als je het vanuit het perspectief van de jeugdhulpaanbieder bekijkt: wat zou je hen gunnen als het gaat om informatieverplichtingen?
- Welke aanbeveling zou je meegeven aan het ministerie of landelijke werkgroepen die hiermee aan de slag willen?
- Is er iets wat je zelf belangrijk vindt om toe te voegen, dat nog niet aan bod is gekomen?
- Zou je eventueel bereid zijn om op een later moment mee te denken over mogelijke oplossingsrichtingen of vervolgstappen?

